

Gluck: Afr. Co.
1654.

V. t. Fordragets Concept.

Udraagende de Differencer iog Africa paa den Guineer-
ske Kyst, saavel som de resterende Subfidia forrige
for det Aar 1654.

Affkom af detsl. Kongeriget, hinst og dispuete inuoluen
den forsamlingste forsaarve hørte og hørte,
for Frederic den tredje, Danmark, Norge, Island
og gøttis Roming, forlig iog Skjyning, Gøtland, Stora,
march og ægthmeyerfor, forstær iog Alenborg og
Solmanforst, samt samt Kongeriget Wexb. og Österojere,
de Africaniske Compagnie til Wexb. og Österojere,
og de Kongerigende foran Stater General, og
deris österojerede öst Indiske Compagnie paa den
anden Side, hogen til lang foralden for i Vöndra,
lygfuld, formodest nogle östere, som paa den Guineeriske
Kyst, vor beliggende; Amblig, Cabo, Cotes, Fagüera,
rij, Anemabo, ortu, og andre fløve logies; samt og,
paa sine negotier desammetste österris Land, hogen
maade formodest nogle östere og Fagüera, som paa
bøge Indre fagor og arretiered or; Gøttis differencer
iuringer og disputer end in dagligen fo mofe og mofe
Linde henderor. Ja paa det at alit paband i hied
Land for Danmark, og advinde et forstroligt österris,
næstfor alliance og ald Skabovis Correspondent
inuoluen Gøttis komlette samt Kongeriget Ma. og de Kong.
Nogende foran Stater General, samt bogge deris
Anders patters, fo langde fo mofe maa Andersfolis
og österris or andeligen, österris forogarende deli-
beration österris alit sine for Wexb. and Österojere
Linde paband inuoluen mofe Gøttis komlette samt
Kongeriget Ma. Commissarier
österris deris Speciale gøttis daterit

Johann Armatius Jacquetts gøttis, Speker.

10
paa den ene, og den velbærende forre, for
den Amerongen. ^{illegemaade og offer}
mediffen lutherisatie, dateret
paa den anden side, og den velbærende offer
deres og bejættede, som offerfølger.

1.

De foraffindiget, at alle Hostilitet og Udmag
paa begge demmelte Compagnier, paa nogle aar i ind
sin anden affindiget, og alle opfør: Paa at Gavn
Congo: ^{Magt} alle de Gavn betrojerede Africanske
Compagnie, og i alle maade som sammelig og
forfæde: og de Gavn og Gavn, Gavn Gavn General
illegemaade eller tilfælde deres betrojerede adust,
Indigt Compagnie, at give det samme. og alle begge
Compagnier foroffer indigt holdt alle gode fund
og aniggod; Paa at det som er det andet, nogen
Gavn Gavn eller inconvienience ind. Om Commer,
er, Gavn og trafique Gavn tilføjer.

2.

De alle sine Gavn Gavn Compagnie ind, om nye
Gavn og dit District Gavn; Paa at det
Gavn Compagnie er maad Gavn paa det Casteel
Solima, Nascow eller ander, Gavn det vest Indigt
Compagnie Gavn om forterer og besetning
et eller alle det Gavn og Gavn Gavn Compagnie
Gavn ind Gavn Gavn ind Gavn, Kristians Gavn
ind Gavn, eller ander Gavn, Gavn det Gavn
Compagnie Gavn om besetning og forterer.

Stulle Saffin negus, dove nella participation in
del gl'istadise Africane Compagnie, la quale
dovrà avere dove Capital vorrà confiscaverit; or
aldivis negus tie Groeffor negus Gollandise Under
partie dovra intagat relex tolereris, indero dovra
gandise Capitals Confiscation.

5.

Quosdam negus dispute fore factos re, belangunt
nu dove Subsidiis grupt, fuisse d'agte aff de ferra,
nove Provincie, fore est das 1654. in n'is tie
Samb Longf Mag^{is}: Stöleig re, or indie dovra
das re Claffin N. belalt. In re dovra paludis
Claffin accordered or foraff, fudiget al Ambr
fore Von Comeringer, affre Samb autorisatie, f'ig
partugel Saffin or tie part: al Ambr resterepde
Subsidiis und alre fofte tie Sapt Longf Mag^{is}: or
Samb Longf: Elhant^{is}: fuldenogte, yfall Claffin re,
last or belalt.

A
5.

Pigs arkiv Koken kavn.

T. K. U. A. Hedeboense A II 15.

nd. (1665?)

[Transcribed in foolscap notes "XIII Denmark" p 4^a. s.a. 1654]

2
in unserm geallerten Lande zur Litteratur.
Denn wir ist abwechselnd, hiermit und
Kraft dieser Committiret, zu ergreifen, und
aufzufolgen, In so innige Güter oder Befehle
so der Lohn Befahren oder dieser unterstehung
Zugabe in der Vor, das was Befehle, es
wird wofür anordnet, müßte, solche zu
Confisquirica und Freiheit zu machen, unter
und unterer Rechte und Lande allerte, auf
neutralen Befahren, wenn dieß mit unserm
Königlichen Befahren überein, soll er ohne auf
falt fort und ungehindert gehen, und
reparieren haben, wie auch die so nicht nach
Befahren, und unter der Jurisdiction liegen,
lassen, sondern nach neutralen Rechte und
Gefahren, ergreifen, ~~von~~ nach abwechselnd dieß
zu rufen, und dieß, alle vorwörter ferner
ausdrucksweise, reverses gefordert, nicht
haben, soll, esfortwährend unter unserm Königlichen
Landesgesetz, und Secret zu ergreifen, Oben
und unserm Residenten zu Copulieren, als
1 Augusti A. 1767

L. G. Frederic-

4.
1 Aug 1659

Pigsartius Copulogus

T.K.U.A. Nederlandene A II 15.

Copulation Fuch $\frac{III}{IV}$ to Carlff.

E

D. A. C.

Pamphlet. "Tegen-Bericht"

18 October 1664

[Royal library Copenhagen]

Afgedrongen en Welgefondeerde
TEGEN-BERICHT

Der Conincklycke Deensche Geostroyeerde Affricaan-
sche Guineesche, en in de Hoofst-vestinghe Gluck-
stadt opgerichte Compagnie.

Gestelt tegens

Die van d' Hollandtsche West-Indische Compagnie,
voor weynich tyts, onder den titul van een *Remonstrantie*, in
openbaaren Druck gespargeerde, gantsch onwaarachtige *Ca-*
lumnien en valsche *Beschuldigingen*. Waar in der voors: Westin-
dische Compagnie, tegens alle Recht en Reeden, onverant-
woordelyck-gepleegde *assentaten* gemanifesteert, aan alle
Weerelt ten toon gestelt, en krachtig gerefus-
teert werden.

Aan die tot

Deenemarcken Norvveegen, der
Wenden en Gotten Conincklycke Mayesteyt,
alderonderdanigst overgegeven.

Gedrukt in de Conincklycke Vestinghe Gluckstadt,
door Melchior Kock, Anno 1665.

Eritas omnia ingenia, a-
stutias & calliditates su-
perat, & contra ficta si-
mulataq; figmenta, ac falsas præ-
sumptiones seipsam defendit.

Doorluchtigste, Grootmachtigste ste Coninck aldergenadigste Heer.

Hoedaanig Uwe *Conincklycke Mayesteyt*, tot bysonder Profit en avancement, van haar Landen en Luyden, voor eenige Jaaren, in deese Stadt en Vestinghe *Gluckstadt*, een *Affricaansche Compagnie* hebben gestabileert, en onder haare protectie, met een Conincklyck Octroy aldergenadigst geassureert, is nu door verloop van tyden, alom aan de Weereldt, binnen en buyten Europa genoechsaem kennelyck.

En al is het schoon, dat by sulck een heylsaem en op alle soorten van Gerechtigheyt steunende desseyn, anders niet voorgenoomen, en gepractiseert is, als wat, niet alleen door aller Volckeren Rechten gepermitteert; maer oock in alle vrye Commerciën usant en gebruyckelyck is :

Soo heeft men nochtans met leetweesen bevinden moeten, dat deese Coninckl: Deensche *Affricaansche Compagnie*, eenige Jaeren herwaerts, van de Hollandtsche *Westind: Comp:* soo heymelyck, als opentlyck, met nydt-giftige Oogen aengesien wordende; in haere vrye Vaart, Handel en Commerciën geturbeert, met alle feytelyckheeden belemmert, aen Menschen, Scheepen en Goederen, soo veel sy maer, met hunne baatsuchtige *Wolfs-claewen* begrypen connen; *Seu vi, Seu injuria*, als van piraten, gespoilleert, en soo in onuytspreckelycke Schaaden, en ongelegentheyten gestelt is. Sonder dat de *Rechtvaardigheyt* der Saecke, en het veelvoudigh doleren, daer overgeschiedt, eenig werckelyck cessen, van sulcke *Insolentien*, ofte staecken der schadeleycke *Vruchten*, van haere gepleegde *Violentien*, oyt heeft connen impetreren.

Tot dat eyndelyck Uwe *Conincklycke Mayesteyt* aldergenadigst resolveeren moeten, sulcke onverantwoordelycke *Feytelyckheeden*, aen de Hoogh-moogende Heeren *Staten Generael* der Vereenighde *Nederlanden*, welmeenentlyck te ontdecken, ende d' daadelycke *Wegneminghe* daar van, door middel van behoorlycke *Satisfactie*, en *refactie* van *Schaade*, te urgeren. Ten welcken fine, sy de selve niet alleen met *verscheyden Missiven* begroet; maer oock door desselfs *Rycks-*

Schatmeester de Heer *Hannibal Zeebeeden*, mondelingh intimeeren laaten, deese Saacke doch eens, in sodanighe serieuze consideratie te willen trecken, datse cyndelyck eens tot haer behoorlyck en gewenst Eynde, mochte comen uytteslaen.

Het welcke gesecondeert wordende van den Coninckl: Resident in s' Gravenhage, de Heere *Petrus Charisus*, is by hem door memorie geremonstreert ende versoght, aan de Westind: Comp: ernstelyck, te willen gebieden, van sodanighe violentien, tegens de Deensche Compagnie te sullen *desisteeren*, en daarentegen alle behoorlycke *Satisfactie* te praesteeren.

Hoewel nu by desen allen, de Deensche Comp: sijn vastelyck geimagineert, de *motiven* die tyt de *acten* en *attentaten*, van selfs syn spreckende, souden hier in den *Uysflagh* gegeven hebben; soo heeft men nochtans niet sonder verwonderinghe moeten sien; dat niet alleen *Uwe Koninckl: Majest:* Missiven, naar eysch van Saacken, niet en syn beantwoordt; maer dat de voorst: *Heere Charisus*, op syn *beyde* Memorien, van den 24. Junij, en den 5. Julij deses loopenden Jaers, niet anders als *cum alto silentio* is gerescontreert.

Synde sulcks van de Westind: Comp: oogenschynlyck niewers anders op aangefien, als, om alles diverteerende; ondertuschen haar selven by de baatsfuchrige *Possessie*, van haar gepleegde *Violentien*, te conserveeren.

Om nu aen sodanige *onbehoorlycke Violentien*, ten minsten een Schyn van Recht te geven; soo hebben sy de selve onder den Naam van een *Remonstrantie*, in opentlycken Druck uyt te laeten gaen, sich niet geschaemt, bloot en alleen, om vreemde en deser Saake onkundige in te prenten; als of sy van haare syde t' eenemael *liquide*, en sonder eenig *scrupul* of *difficulteyt* was. In voegen sy de selve sodanig, en soo meesterlyck op- en uytgepronckt, als of sy nu alreede gevicoriseert hebbende; anders niet als te triumpheeren hadden; sonder dat daar de minste Contradictie van dese syde, of jets, dat haere valsche Beschuldigingen, vercierde en verbloemde Stucken, met Waarheyt re repouffeeren, en d' waerachtige Beschapenheyt der Saaken, aen het helder Light van den dach te brengen, meer voorhanden was.

Dit Schrift gelyck het in syn eerste Ontwerp en beleyt, t' eenemaal

verkeert is; soo en is het oock in syn Vervolgh van geen beeter Stoffe; trachtende anders niet, als haere gepleeghde *bosiliteyten*, niet alleen te *verschoonen*; maer oock te *justificeeren*.

Om dan de naackte Waarheyt deser Saacke, elck een voor Oogen te stellen; Soo dryft de *Deensche Affricaanse Comp:* de hooge Noot, deese onder den Naem en Titul van een *Remonstrantie*, fameuse, en met soo veel onwaarachtige Beschuldigingen, en schimpige Quinckslagen, doorspeete Chartabelle, der Westind: Comp:, (waer in sonder respect van Staat: hooge en laege, over eenen kam werden geschooren) wat te heekelen, ende den uytterlycken Schyn, met haer waarachtigh syn, punctueel te confereren.

Echter hier by Heyliglyck protesterende, dat dese afgeperste Refutatie en Defensie, tot geens mensche; van wat staat of qualiteyt die soude mogen weesen, diffame en verkleyninge aangesien; ofte anders als d'waraachtige Constitutie der Saacke is medebrengeende, te duyden; veel min in eenen verkeerden Sin te detorqueren sy.

En al is het schoon, dat men onwillens eenige harde Woorden heeft gebruycken moeten, *Scapham, Scapham* noemende; soo en heeft sich echter daar aan niemant te stooten, considererende den draat van het tegendeel, onvergelyckelyck grover gesponnen te syn.

Dit dan gepraesupponeert en voorbedongen synde; soo maackt de voorschreven gepratendeerde Remonstrantie, haer begin mit even soo sleghten respect, als voorheen de Doleantie. Mits *Uwde Coninckl: Mayest:* allergenadigst geotroyeerde Compagnie, titulerende een gepratendeerde, ofte soo genaemde Compagnie, en desselfs Interessenten Hollandtsche Deenen, sonder sich te ontsien, derselven Directeurs, mitsgaders haaren Commandant in Guinea, synde door *Uwde Coninckl: Mayest:* Handt en Seegel geconfirmceert; met gelycken Titul en Onfatsoen over den heeckel te haalen. Onaangesien aad' Westind: Comp: haar Prædicat en Titul, sonder eenige vercleyninge, van deeser syde, altoos is gelaten en gegeven: niet tegenstaende, dat sy nu by verre naa, in geen sulcken staat sich bevindt, als voor deesen, maer onder den Titul van een Comp: in weynige baatsoeckende Privaten is bestaende.

Hier op begint nu d' Westind: Comp: haar *absurde Doleantie*, van den 31. Januarij deses Jaars weder op te haalen, pogende daar uyt

haare Remonstrantie gelyck als te secondeeren. Dewelcke de Deensche Comp: , om deselve van lidt tot lidt, volgens haar eygen articulatie en verdeelinghe, krachtigh te repousseren, het volgende tegen stellen :

Het eerste Point accuserende de Deensche Comp: , op der West-Ind: Comp: Scheepen, van den Berg Congo, gecannoneert te hebben; is anders niet als haar figment, dat sy nutter in d' penne hadden gesmoort.

In d' Verantwoordinghe, aan *Uwe Coninckl: Mayest:*, den 29. Januarij ouden styl, van de Deensche Compagnie gedateert; en werdt geensins geconcedeert, veel min geset; dat den Berg Congo, voor het arrivement van den Deenschen Commandant *Joost Cramer*, in Guinea, aan d' Westind: Comp:, als eygen soude toegehoort hebben: Maar dat die weynige van haar, die voor hem (Cramer) aldaar hebben gelegen, van den Coninck van Sabou, om eenighe Handelinghe te stabileeren, syn getolereert; waar op men sich mits desen yutlopiger is betreckende.

Dat daar en boven d' Westind: Comp:, in haare *Doleantie*, en *Remonstrantie* vorgeeft, den Berg Congo, van de Deensche Comp:, met Gewelt ingenomen, de Bediente der Westind: Comp: van daar verjaaght, d' Hollandtsche Vlagge omgehouden, langs de Aarde gesleept, en met Voeten getreden te syn; is anders niet, als een vercierfel van haere ydele hersenen; en een onrechtvaardighe Imputatie.

Ter contrarie is en blyft waer, dat den Coninck van Fetu, verstaan hebbende, dat d' Westind: Comp:, den Conincklycken Commandant *Samuel Smide*, met sinistre practiquen, en door verbodene Corruptien, tot sodanighe Lichtvaardigheyt verleyt, dat hy voor een Verraaders Loon, d' Coninckl: Forten, Cabo Corso, Annemabo en Tacquerarij, beneffens de Logie aen Orsouw, S'nachts tusschen den 15. en 16. April Anno 1659. aan d' Westind: Comp: heeft gecedeert; De gemelte Coninck terstont daarop, het Casteel aan Cabo Corso, door synen *Day Joan Claessen* beset, en naar een Belegeringe van 6. Weecken, het selve te quiteeren, de Westind: Comp: gedwongen heeft.

Ende dat gedurende dese Belegeringhe, die weynige Westind: Comp: Bediente, soo doen aen Congo souden mogen syn geweest, niet boven 2. a 3. synde int getal, de plaats Spontè hebben gedefereert ende gequiteert, is notoir, en sonder tegensprecken.

Daer op heeft *Joan Claessen*, verstaande, dat sy haar Cannon vernagelt hadden; ordre gegeven, t'selve te haalen, sonder dat der West-Ind: Comp: van haer Coopmanschappen, door d' Swarten, veel min door de Deensche het alderminste is ontvreemt geworden.

Oock en hebben die van d' Westind: Comp:, daar noyt eenige Handelingeh gehadt, noch getracht te hebben, vreesende hiermede d' Handelinghe aen haer Fort Nassouw, in het Coninckryck Sabou, niet verre van daer gelegen, te sullen diverteren.

Sonder tegenspreecken blyft waerachtigh, dat die van d' Westind: Comp: den Bergh Congo, meer als 5. Maanden, voor het arrivement van den Deenschen Commandant, *Joost Cramer* in Guinea, van selfs verlaten hebben, synde dat geschiet Anno 1659. in Mayo, wanneer sigh den voors *Cramer* aldaer eerst vertoonde in October 1659. Met wat Hert en Waerheyt kan dan d' Westind: Comp: voorgeven, door *Joost Cramer*, van die plaetse gedepossideert, of anders met eenige violentien bejegent te syn?

In Eeuwigheyt en sal sy sulcks niet waer maacken, sullende het geheele vaarwater naar Guinea, te cort coomen, om de alderminste drop-pel daar van te demonstreeren: Moetende sy veel eer haer selven met haer eygen contradictien tot schanden maacken, midts sy aan d' eene sydestellen, het selve door de Deenen; aan d' ander syde niet door haar, maar door de Swarten geschiet te syn. Sulcks dat hier seer wel applicabel is, het Spreekwoort; Oportet mendacem esse memorem.

Boven dat, soo en heeft den voors Deenschen Commandant, in Guinea arriverende, geen Hollander, of eenigh ander Christen Mensche, aen Congo gevonden, en niet vindende, hoe heeft hy de selve con-nen verjagen? Soo dat dit van gelycke munte en stoffe is, met het voor-gaande. De Hollanders dan, dese plaats al langh te vooren ge-quiteert hebbende, ende van den Coninck van Sabou; om dat sy in haer beloften, van aldaar eenighe handelinghe, te sullen stabileeren, fail-lierden, niet wederom geadmitteert wordende: Soo is daar naar dito plaats, woest leggende, van den voors Coninck, aen den Deenschen Commandant te coop gepresenteert, die de selve oock in het begin gerefuseert; maer door d' Instantien des Conincks geforceert, en door syn (des Conincks) beleydt, met het versoecken, van d' naburige daar toe geport wordende: heeft hy daar van aan den Hollandtschen

Commandeur *Jasper van Heussen* part gegeven, begerende dat hy de Coninck: Deensche Forten, en Logie, die hy met finesse en practiquen tot sikh hadde getrocken, hem soude restitueren, sullende anders met den Coninck van Sabou, over Congo, dat nu woest lagh, traecteren moeten: Maar *Jasper van Heussen*, toonde sikh meer genegen te houden, wat hy met onrecht hadde, als weder uyt te keeren, wat hem met recht niet toe en quam.

En soo heeft den Coninck van Sabou, Congo aan de Deensche vercocht; oft hy nu sulcks te doen berechtight en bemachtight was, daar van behoeft de Deensche Comp: geen kennisse te dragen, konnende sulcks haar noch voordeel, noch schaade toe brengen; te meer alsoo *Joost Cramer* de selve plaats woest, en in des Conincks van Sabou Handen gevonden heeft.

En geset, (hoe wel niet toe gestaan) de Westind: Comp: hadde met den voorb Coninck, al te vooren gecontracteert gehadt (waar van echter de Deensche Comp: geen kennisse neemt) Soo en sal evenwel niemant soo swack van hooft en hersenen syn, die niet weten soude, dat oock *Contracten*, schoon sy alreede gearresteert ende geslooten syn, in rechten op veelderley wyse, connen geretracteert werden; hoe veel te meer, noch niet eens voltrocken synde.

En geset, doch sonder naardeel der Waerheyt, *Jasper van Heussen* hadde daar tegens *geprotesteert*; Soo heeft *Cramer* tegens *van Heussen*, over de Forten en Logie, van d' Westind: Comp: met 't hoogste onrecht beseeten blyvende, oock verscheyden maal en niet minder *geprotesteert*, sonder daar meede jets te obtineeren.

Maar daarentegens, beliefde *Jasper van Heussen*, sich soo Valjant en violentelyck te comporteren, dat hy de Deensche Logie aan Congo, op den 24. April Anno 1661. by nacht overvallen, gespoilleert, aan brandt gesteecken, die van de Deensche Comp: aan handen en voeten binden, en haar neffens de Deensche Vlagge, naar der Westind: Comp: Fort Nassouw sleepen laaten; en aldaar de Exsecuteurs, van sulck een mannelyck exploit, met bysondere vereeringhe, gebeneventeert heeft. Wordende hiermede aan de Deensche Comp: onlydelycke Schaade toegevoeght.

'Tgeene ten *svveden*, concernerende de Jachten, *Vrede* en
Black.

Black-Boy (waar van het laaste, uyt handen van de Engelschen, door haar genomen, en van *Black-boy* in d' jonge Moor herdoopt is) in haar Remonstrantie herkooft wordt :

Daar op heeft de Deensche Comp: in haare Verantwoordinge van den 29. Januarij 1664. ouden styl, alreede gerepliceert, haaren Commandant, daar toe niet gelaft te hebben : Maar dat hem echter, als een Coninckl: Commandant, sulcks *proprio motu* te doen, veel en pragnante oorfaacken, van d' Westind: Comp: syn gegeven; blyckt uyt het naervolgende :

De Westind: Comp:, roovende d' Coninckl: Forten aan *Cabo Corso*, *Annamabo* en *Tacquerary*, mitsgaders de Logie aan *Orsouw*, en niets willende restitueren, heeft de Deensche Comp: in seer groote schaade gebracht, en van all haare Handeling, aan die plaatsen gepriveert. Ende daarmede, haaren Wolfs-buyck noch niet connende versadigen, heeft daarenboven haar Scheepen *St. Marsin* en de *Liefde* Anno 1659. mitsgaders het Schip *Fredericus* Anno 1660, voor *Fredericksborgh* en *Cabo Corso*, op haar eygen Reede, Vyantlyck vervolght, verjaaght, en van haar Negotie versteecken. Volgens in February 1661. den *Courier van Venetien*, niet tegenstaande deselve, met Coninckl: Zee-passen, behoorlyck voorsien, ende onder *Uyve Coninckl: Mayest:* Vlagge, van Gluckstadt naar Guinea, op haar eygen toebehoerende plaats, gedestineert was; in openbare Zee, meer als hondert mylen van d' Goudtcuste, met het hoogste Despect, van *Uyve Coninckl: Mayest:* Vlagge, Zeepassen, en Brieven, aangerant, weghgenomen, naar d' El Mina gesleept, en alles wat daar by was, behouden.

Ja het Scheeps-volck in harde Gevangnisse gesmeeten, *heele zbien* weecken langh gedetineert, haar met alderhande violentien, trachtende te induceeren tot valsche Eeden; gelyck uyt het vervolg breder te sien is.

Verder heeft d' Westind: Comp: der Deensche Comp: Schip *St. Martin*, arriverende met syne importante Ladinge van Gluckstadt, niet verre van *Fredericks-borgh*, in Julio 1661, niet tegenstaande het selve, een Assurantie-brief van d' *Hoogh-moogende Heeren Staaten Generael*, houdende aan *Jasper van Heussen*; dat hy met de Deensche goede nabuerlycke Correspondentie en Vrientschap pleegende; haare Scheepen

soude ongemolesteert laten; by sich hadde, en hem ter eygener handt overleverde, door ordre van den voorß *van Heussen* vyantlyck vervolght, en verjaeght, sulcks dat het op de Deensche Comp: eygen Reede, Iniet coomen, veel min een eenig stuck goet lossen, ofte de minste Negotie dryven conde.

Noch daar en boven, de Leuwen-huydt, voor een tyt, change-rende met het Vosse-vel (hoewel te vergeefs) om met den Capiteyn, *Comica fronte* een *tragedie* te speelen, hem sonder schieten met haar vier Scheepen aan boort te coomen, en wegh te sleepen, hebbende haaren eygen Opper-Coopman *Dirck Wilree*, sulcks haar Intentie geweest te syn, sich tegens den Capiteyn selfs, met ronde woorden laten verluynen: die echter datmaal, (hoe wel tot der Deensche Comp: groote Schaade) naar de Reede van Orsouw ontvlugt is. Moetende sulcks de Deensche Commandant, met smertelyck gevoelen, verscheyden Reyzen aansen.

Invoegen hy van Landt aan Boort comende, op het Schip *St. Martin*, Vyantlyck gedwongen wierde, syn eygen Reede te abandonceeren, en sich nolens volens, naar Orsouw te retireren.

Als nu den Deenschen Commandant van daar met een Canoa, weder naar *Fredericks-borgh* wilde vertrecken, is hy gewaerschout, sulcks niet te doen, terwyl *Jasper van Heussen* overal oppassen liet, om hem te enleveren, te dien eynde een groote Somme Geldts, op syne perfoon stellende:

'T welck den voorß *van Heussen* oock met der daat bewysfende: heeft een Deensche Canoa van den Commandant *Cramer* ter selver tyt, met alderhande Waaren afgesonden wordende, van *Orsouw* naar *Fredericks-borgh*; vyantlyck opgesnapt, en naar *Mouree* brengen laten, oock den Deenschen Constabel, die daar by was, in swaare Gevangnisse geworpen, en eyndelyck geheel uyt synen Eedt en plight te treden gedwongen, hem alsoo by sich behoudende.

Wartoe noch dit gecomen is, dat, als de voorseyde *Cramer* (met twee Deensche Scheepen *St. Martin* en *Fortuna*, op de Coninckl: Reede voor *Orsouw* ten Ancker leggende) een Jaght van verre gesien, menende dat het een Engels Schip was, syn Dienaar daar heen gesonden, om jets van haar te copen: Sy, den Dienaar aan boort gecomen synde,

fynde , terftont gevangen genomen , en met figh wech gevoert hebben.

Of nu dit alles een Coninckl: *Commandant* (die fyns Heeren hoog Respect waar te nemen , ende der Comp: beſte te loecken , met Eede verpligt was) niet en soude *irriteren* , om figh eenigſins hiervan te revengeeren ; laatmen aan de ongepaſſioneerde Werelt het Ordeel.

Daar uyt dan handtaſtelyck te beſluyten is ; dat den Deenſchen Commandant *Cramer* , die twee voornoemde Jagten , met dubbelt recht en reeden , aangetaſt heeft.

En ofſchoon de *Westind: Comp:* grote debvoiren aanwendt , haare wrevelmoedige actien te pallieren : tegens alle Waarheyt ende d' klaarſte bewyſen vorgevende , onwaarachtig te ſyn , dat haar Jaght de *Vreede* des Commandant *Cramers* Dienaar als vooſchreeven , genomen en weghgevoert heeft ; daar by ſtatuerende , niet waarschynelyck te ſyn , dat ſulck een Jaght een *Commandants* Dienaar , die daar met twee Schepen ſoo naar by was leggende , wegh te neemen figh verſtouten soude , en daar by figh præſenteert het contrarie met documenten te bewyſen.

Soo moet nochtans de *Westind: Comp:* figh hier van beter laten informeeren , en weten dat by de *Deenſche Comp:* de Waarheyt niet ſoo ſchaars is , als by de *Westind:* , en dat ſy dienvolgens niet van noden heeft , die ſoo Sober te employeeren , connende de ſelve haar ſeggen met Eedelycke Documenten , ſelfs van de *Westind: Comp: eygen Luyden* , krachtig verifiſiceren , ſoo ſy maar dit geluck mogen hebben , dat d' ſelve met *neutrale* oogen comen ingeſien te werden.

Het is een Saacke in Eeuwigheyt niet bewyſelyck : dat die van het Jaght de *Vreede* , des *Deenſchen* Commandants Dienaar , van ſelve ſouden gereſtitueert hebben . O ! neen , den Commandant heeft het Jaght volgen , en het ſelve des anderen daaghs eerſt achterhalende , ſyn Dienaar ſelfs weder haalen moeten .

Maar dat men het Volck der genoemde Jaghten *Zeeoverſch* ſoude getraacteret hebben ; is wederomme anders niet als een valſche *Imputatie* . Soudende andersins de *Deenſche Officieren* hebben moeten treden in de Schoenen van d' *Westind: Comp:* , wiens eygenſchap het

is, dus met andere, en specialyck met die van de *Deensche Comp:* om te springen.

Eedelycke Documenten van haar (der *Westind: Comp:*) eygen Luyden, die op beyde Jaghten syn geweest, klincken geheel anders, getuygende; haar van de *Deensche* niet alleen niets ontnomen; maar oock sodanig bejegent te syn, dat sy reeden hebben, anders niet als met een goeden wensch en grooten danck, aan den *Deenschen* Commandant sikh te revengeren.

Sulck een belydenisse, synde in Rechten, de alderkrachtigste en minst-wederspreckelyckste bewys-reeden, soude van de *Deensche Comp:* genoegsaam te produceeren syn; indien sy maar met *ongepassioneerde* Oogen mochten opgenomen werden.

En ofschoon de *Westind: Comp:* de waardye van haar twee Jaghten soo hoogh wil opproncken; soo syn doch der selven Waaren en Ladinge, der *Deensche Comp:* oock bekendt, en eens comende gebilanceert te werden, tegens de groote Schaade, die sy aan d' *Deensche Comp:*, niet alleen met het weghnemen des *Couriers van Venetien*, en het verjagen van verscheyde voornoemde Schepen; maar oock met 't veelvoudigh verhinderen van haare Commerciën, mitsgaders het rooven haarder goederen, toegevoeght: Sal buyten allen twyfel bevonden werden, niet eens *comparabel* te syn. Gelyck de *Deensche Comp:* ten overstaan van gedisinteresseerde Arbiters, bereits is, onwederspreckelyck te doceren; wenschende maar eens soo gelukkig te werden, van sodanig een perfecte *liquidatie* en *rescomere* van wederlyts schaaden en prätensien te mogen beleven.

Aangaande nu ten *derden*, het arresteren van het Schip d' *Graef Enno*, moet men sikh ten hoogsten verwonderen over de uytverschamtheit van d' onrechtvaardighe *Westind: Comp:*

Dervende niet alleen haare bose feyten soo volmondigh voorsprecken; maar oock 't alder-rechtvaardigste Arrest, op roovers goet tegen gaan: en dat met sulck een gekryt, als of de *Deensche Comp:* qualyck een Vinger geklemt synde, haar Armen en Beenen afgeslagen was.

De Oorsaacken, die d' *Deensche Comp:* genootsaackt hebben, tot het arresteren van den voorb *Graef Enno*, in Engelandt; syn voor deesen alreede ten deele gededucert; te weeten:

Dat d' *Westind: Comp.* op vrye openbare Zee, meer als hondert mylen van d' Goudt-custe, en van alle hollandtsche Forten of Logien; den Couïrier van Venetien, in February 1661. gantsch vyandtlyck heeft weghgenomen.

Als mede dat sy te voren, d' Deensche Scheepen *St. Martin*, d' *Liefde* en d' *Fredericus*, moetwilligh verjagende; d' Deensche Comp: groote Schaade toegevoeght heeft.

Waarover *Uwe Conincklycke Mayesteyt* by missive, aan de *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal*, wel *Serid* verfocht, aan d' *Westind: Comp:* ernstelyck te willen gebieden, sulcke violente hostiliteyten tegens *Uwe Coninckl: Mayest:* Africaansche Compag: voortaan af te schaffen, ende daar en tegen, de alreede toegevoeghde groote Schaade, door behoorlycke Satisfactie te repareren. En by aldien hier over, by d' *Westind: Comp:* tot op een rechtelycke definitie en uyt spraack, ge-difficulteert wierde:

Dat dan ten minsten, om sulcke quaestie optcheffen, gedisinteresseeerde Commissarien, van weersyden genomineert, ende door de selve, 't sy by weege van compositie en accoordt; ofte van een Arbitral-vonnisse, de saake gesentencieert, en soo ten eynde gebraght werden mogte.

Maar lieve! wat is op sulcke missive, tot dato gevolght? niets! oock niet het alderminste! willende de *Westind: Comp:* niet eens te gemoet trecken, het seggen van haar eygen Landtsman: *Summum nefas olim habebatur, eos impetere armis, qui res suas arbitrio committerent.*

Siende dan dat dese Conincklycke Missiven, en d' daar by gevoeghde gravamina, anders niet geconsidereert wierden, als dat sy onbeantwoort syn gebleven, is immers de *Deensche Comp:* genoegsaam geperst geweest, het roovers goet, waar het te vinden was, met consent van aller volcken Rechten, te arresteeren, en het arrest rechtelyck te prosequeren.

Te meer alsoo *Uwe Coninckl: Mayest:* by geitereerde Missive van den 1. October 1661. aan de *Ho: Mo: Heeren Staaten Generael*, d' Sequestatie van het Goudt en Oliphants tanden, door Seecker Hollandts Oorlogh-Schip, by d' Sorles, uyt d' Graef-Enno, gelicht, en 't

Amsterdam opgebracht fynde; tot dat aan d' *Deensche Comp.*: behoorlycke Satisfactie mocht gegeven syn, versoeckende; van gelycken niet eens antwoordt obtineerde.

Hoe can of mach dan d' *Westind. Comp.*: in haare ongefondeerde Remonstrantie; de Waarheyt in het gesicht weder-spreckende, voorgeven: de restitutie van het Schip, en reparatie van d' groote Schaade, by haar aan de *Deensche Comp.*: gedaán, van te vooren by d' *Ho: Mo: Heeren Staaten Generael* noyt gesocht te syn?

Staande by deesen insonderheit oock te remarcqueren, dat sy tegens haar eygen wille bekennen moet. *Uwe Coninckl: Mayest.*: al een tyt langh voor het arresteren van d' Graaf-Enno, d' restitutie vanden *Courier van Venetien*, met den aanleve van dien, by d' *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal* gesocht, maar niets daar op geimpetreeert te hebben:

Ende daar en boven, is noch uyt de voorb belydenisse van d' Remonstrantie, genoegsaam begrypelyck, dat *Uwe Coninckl: Mayest.*: op den 10. May 1662. aan de *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal* permissive gedoleert heeft; over d' ondragelycke hostiliteyten der *Westind. Comp.*: voegende tot al haar voorgaande veelvoudige beschadigingen, noch op het nieuws het rooven, van het Schip t' *Wapen van Gluckstadt*, met syn importante ladinge, en dat op vrye openbare Zee:

Echter dit alles niet tegenstaande, aldergenadigst offererende: by aldien haar *Ho: Mo: d' Heeren Staaten Generaal*, d' *Westind. Comp.*: daar toe wilden houden, dat sy binnen die tyt en St. Michiel 1662. of immers soo dra de ordre naar Guinea conde comen; d' Schaade, aan d' *Deensche Comp.*: gecauseert, quam te redresseren, en daar beneven alle hostiliteyten, voortaan de staaken, dat alsdan de voorb *Deensche Comp.*: het selve *reciprocc* soude præsteren.

Waar-op, d' resolutie van d' *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal*, met een vast vertrouwen, die tot sulck een billycken voorslag, niet min genegen tesullen syn; verwachtende:

Heeft *Uwe Coninckl: Mayest.*: aan haar Geotroyeerde *Affricaansche Comp.*: aldergenadigst belast: sonder præjudicie van haar Recht, de Graaf-Enno te relaxceeren. Sullende sulcks oock aldergehoorsaamst ge-effectueert gewordé syn, 'ten waar derselve Coninckl: Missive en offerte, door 't frandelent beleydt van d' *Westind. Comp.*: om tyt te winnen, van behoorlycke antwoordt en resolutie, niet en was gefrustreert gebleven.

Synde dan *Uwe Coninckl: Mayest:* goede Intentie mits deesen, van d' Westind: Comp: *sacitè* genoegzaam verworpen, en sy ondertuschen, in haar onbehoorlycke proceduren, eene wegh als d' andere voortgegaan; Sulks dat d' Deensche Scheepen St. Martin en d' Fortuna, doen ter tyt uyt Guinea, wederom in Gluckstadt arriverende, op het nieuw getuygden: Sodanigh van d' Westind: Comp: aldaar getraecteert te syn, dat sy aan het lossen van haar Waaren verhindert, en van al haar Negotie verstootten, genoegzaam of ledigh; ofte immers met haar uytgevoerde Waaren, weder te rugge keeren mosten:

Soo sal elck een, die maar gesont van hooft is, uyt het voorsyde genoegzaam can bemercken: dat by soo gestelde Saaken, d' relaxatie van den Graaf-Enno, niet het connen succederen, en dat alleen door d' fraudelentie van d' Westind: Comp: beleggende, dat den alderrechtveerdigsten eysch en offerte, van *Uwe Coninckl: Mayest:* anders niet als met een stil-swygen, is gerespecteert geworden.

Soo dat deese *Uwe Coninckl: Mayest:* Praesentatie, van d' Westind: Comp: in haar Remonstrantie, met seer sleght fatsoen en Waarheyt, tot haar voordeel can gallegeert werden.

Synde d' grootste impertinentie, en fraudelentie van d' Weerelt; dat alleen te willen nomineeren, 't welk tot haar voordeel schynt te connen dienen, en d' rest: te weten, *Uwe Coninckl: Mayest:* restipulatie, en haar miscomportement daar tegen, mitsgaders, de continuatie van haar violente proceduren, streckende tot haar confusie; in de Remonstrantie te supprimeren.

Trachtende dan, volgens haar gewoonte, geduyrig aan, d' Weerelt te blinthocken, en in plaats van Vygen, Joode kerssen in d' handt te steecken: Onderneemt sy sich oock by *Uwe Coninckl: Mayest:* derselven aldergehoorsaamste Comp: met d' aldervuylste calumnien te denigreren: voorgevende, niet alleen *Uwe Coninckl: Mayest:* aldergenadigste Bevel gecontravenieert; maar oock den meergenoemden Graaf-Enno vercocht, en onder sich gellagen te hebben.

Waar van d' Hooghloffelycke Admiraliteyt tot London, geheel het contrarie sal connen getuygen: te weten, dat deese Saake tot dato, noch by haar is *litispensent*, en dat niet tegens Engelsche Officiers; ofte der *Deensche Comp:* eygen Crediteurs, (gelyck a' Remonstrantie sonder ecnig fundament praat) maar tegens

regens de Zee-rovers, die d' *Deensche Comp*: tegens alle Recht en reeden, op vrye openbaare Zee, het haare te ontjagen sich verftout hebben.

Aangaande nu ten *vierde*, d' Logie aan *Orfouvv*, dat de *Deensche Comp*: deselve van d' *Westind: Comp*: souden genoomen, en haar luyden met geweld daar uyt gedreven hebben, gelyck d' Remonstrantie seght; is maar *seggen*, dat sy 't bewysen!

Maar ter contrarie, dat sy door haar eygen leugens, Spoor-byfter gemaakt syn, blykt genoegsaam van sich selfs, door dien haare ongefondeerde clachten, niet alleen in het begin van het Jaar 1662. aan *Uwe Coninckl: Mayest*: maar oock in haar Doleantie, met het begin deses Jaars, uytgestort; van d' *Deensche Comp*: 't elckens soo kragtigh syn gereprimeert; dat daar, met waarheyt, niets dat proeve hout, tegens can of magh geopponneert worden, sulcks dat sy in haar eygen phantafyen, en vercierfelen moeten smoooren.

Soo dat men met stil-swygen, sonder eenig præjudicie der Waarheyt, genoegsaam soude connen volstaan; echter siende dat d' Remonstrantie, sulck een genoeg en schept, dese verrotte Kool, nu ten derden maal te herkookken, en opteschaffen:

Soo segtmen haar mits deesen, tot haarder schande, vry in 't aangesicht, dat sy dese plaats, en andere meer, in April Anno 1659, met geen ander Recht of reeden, als bloot Gewelt, *Uwe Coninckl: Mayest*: hebben ontroof, fullende dat, met het Vervolg verder blycken.

Want d' Coninck van Acraa, verstaande van d' *Deensche*, dat sy door die van d' *Westind: Comp*: soo jammerlyck achter het licht gevoert, en om het haare gebracht waren; heeft Anno 1661. aan die van d' *Westind: Comp*: belast, deselve wederom te quiteeren.

Die daar op de plaatse verlaaten, en al haar goederen met sich genomen hebben, sonder aan het minste door d' Swarten, ofte door d' *Deensche* beschadicht te syn.

En al is d' *Westind: Comp*: noch soo besigh, haar vuyl schoon te maaken, en haare feyten een coleurtie te geven, soo en sal 't haar doch niet aangaan, 't en waar dat sy van d' kunst was, door een ongehoorde Metamorphose, quaat in goet; Leugens in Waarheyt; Swart in wit te transformeren.

Waant d' *Deensche Comp.* en cedeert aan d' *Westind. Comp.* op deese plaats, niet d' alderminste actie, hebbende deselve haar noyt toegehoort, maar is eerst door d' Sweeden van den Coninck van groot Acraa gecocht, en tot een Logie gemaackt, daar naar door *Uwe Coninckl. Mayest.* van haar Vyanden, door d' Wapenen wettigh geacquireert, en *jure belli* gepossideert.

Soo dat d' *Westind. Comp.* deselve, sonder eenigh Recht en reeden weghnemende; gelyck geseght is, ten hoogsten geaccuseert, en met Recht geconvenicert werd.

Blyvende daar en tegen, den *Deenschen Commandant* in Guinea, genoegsaam berechtigt, dat nest met syn Jongen, wederomme te lichten, en soo d' *Westind. Comp.* met haar eygen munte te betaalen.

Dat hy echter niet heeft gedaan; maar liever, naar het vertreck van die van d' *Westind. Comp.* syne wettige possessie van die plaats, eerst willen aanvaarden; blyckende uyt d' openbare Contracten, dien aangaande met den Coninck van Groot Acraa geslooten.

Tot meerder elucidatie van alle particulariteyten, wordt ten vyfden, het geene d' *Westind. Comp.* raakende de *Deensche* Scheepen *Fredericus* en *Christianus*, al wederom tegens alle Waarheyt toucheert; hiermede krachtigh om verre gestooten: Dat deese Scheepen, in November 1662. niet verre van d' Reede voor *Fredericks-borgh* arri-verende; aldaar vonden dry *Westind. Comp.* Scheepen: Den *Gulden Leeuw*, het (voor deesen Sweets-gewesen) Schip *Christina*, ende d' *Faam*, die haar (gelyck sy gewent waaren) het aanvaaren op *Fredericks-borgh* en *Cabo Corso*, wilden disputeeren: sy (de *Deensche* Scheepen) dies niet tegenstaande, haaren cours naar de Reede voortsettende, gaf d' *Christina* eerst vuer op haar, daarmede doende de eerste ag-gressie.

Waar op d' *Deensche*, connende het respect der *Coninckl. Vlagge*, Mitsgaders haar eygen Eer en Reputatie, niel heel over boort smyten: en passant ten minsten moesten antwoorden, Aangesien deese bravade, op d' *Coninckl. Reede*, van d' *Westind. Comp.* Scheepen gemaakt wierde.

'T is waar, d' *Westind. Comp.* en spaart geen moeyten, haar fey-

ten te verdrayen , en haar aggressien d' *Deensche Comp:* op te dringen ; maar te vergeefs , connende d' *Deensche Comp:* met Eedtylcke Documenten het contrarie maintineeren.

Te meer , also d' voorß haar eygen Scheepen , tegens haar selfgetuygen , dat sy eeven daarom , soo langh aldaar gelegen , om d' *Deensche* d' aanvaart op haar eygen plaatsen *Fredericks-borgh* , en d' Logie aan *Cabo Corso* , met geweld af te snyden ; hebbende te dien eynde , noch daaghs te vooren van haar Scheepen , *Frederiks-borgh* en d' Logie aan *Cabo Corso* , heel hardt beschooten.

Hoe wel sonder dat , haare hostiliteyten , soo wel tegens de *Deensche* , als tegens d' *Engelsche* , d' Weerelt meer als al te bekendt syn.

Soo dat het d' grootste absurditeyt en uytverschaaamtheyt van d' Weerelt is ; tegens d' *Deensche* , actie en clachten te derven formeeren ; daar over dat sy sich haar eygen reede van d' Westind: Comp: niet hebben willen laten verbieden.

Sullende over sulcks , haar al vrymeer Eer geweest syn , met sulcke ongerymde pikedrilleties , die min fundament hebben als geen , thuyt te blyven . Maar wat helpt het , quaade Saaken vereyffchen uytverschaaemde Advocaten.

De *Deensche Comp:* Scheepen en syn noyt daar op uyt geweest , om een eenigh mensche te verkorten ; maar alleen , om haar eerlycke , en by alle Wetten gepermitteerde Negotie , op vrye , en haar selfs toebehorende plaats te prosequeren . Gelyck d' *Westind: Comp:* uyt d' instructien , by d' geroofde *Deensche* Scheepen bevonden , ten vollen can sien ; t' en sy d' baatsucht haar oogen al te seer heeft verbystert .

En boven dien , d' Scheepen , d' *Gulden Ridder* , en *Coopmans-Vermaak* , by haar van d' Engelsche gekreegen , ende in d' *Fama* en het *Wapen van Amsterdam* herdoopt ; d' *Deensche* Scheepen *Fredericus* en *Christianus* op d' Guineesche custe , niet verre van Tacquerary ontmoevende , en in d' *Deensche* handen genoegsaam vervallen waaren ; (indien d' *Deensche* die maar hadden willen attacqueeren) sullen daar van , een klaar blyckelyck getuygenisse der Waarheyt , gegeven hebben .

Gelyck de voorß dry *Westind: Comp:* Scheepen , die te vooren op d' *Deensche* Vuer gegeven hadden , mede sullen moeten bekennen , wanneer

van d' Deensche op haar, maar een versoeck gedaan was, dat sy alsdan genoegzaam vermeerstert geweest waaren.

Maar dat sulcks te renteeren, haar wille gantschelyck niet is geweest, toont de Saake selfs; midts dat sy niet *offensivè*; maar *defensivè* gegaan syn, alleenlyck soeckende haare reyse voort te setten: tot wiens verhin- deringe der *Westind. Comp.*: Scheepen, geen kracht noch practiquen ge- spaart hebben.

En schoon genomen d' Deensche Capiteyn hadde al aan der *West- Ind. Comp.*: Scheepen begeert, op *Coninckl.*: Reede leggende te sullen sryken: soo en soude hy evenwel daar aan niet onrecht gedaan heb- ben:

Maar veel meer is het Tegendeel te beschuldigen; dervende sulcks op *Coninckl.*: Reede, aan *Coninckl.*: Scheepen, sonder eenigh Respect te dragen, vergen.

Aureste, en gestaet d' Geotroyeerde *Deensche Comp.* aan d' *West- Ind. Comp.*: in 't minste niet, haare Scheepen te sullen visiteeren.

En overfulcks derselve Comis de Recherche, comende (gelyck hy te vooren al meer ondernomen hadde, d' Deensche Scheepen te spion- neren) op het Schip *Fredericus* om dat te visiteren, heeft hem d' Capi- teyn, 't syner tyt toe, met reeden Scheep behouden, echter hem niet an- ders als eerlyck tracterende, ende daar naar by die van d' *Westind.*: *Comp.*: wederom aan Landt settende.

Laat nu ten *Sesden* d' *Westind. Comp.*: met al haar onwaarachtige *divinatioen*, sich in alle *formen* drayen soo langh sy wil; soo en sal sy sich echter nimmermeer ontdrayen, te moeten bekennen, dat haaren Valekenborg d' Deensche Logie aan *Bagos* in *Rio Siraleona* gespoili- eert, alles wat daar was, gerooft, die van d' Deensche Comp: gevangen naar d' ElMiná gevoert, en den Coopman Gerardt *Bremer*, naar *Am- sterdam* gefonden heeft, alwaar hy ook een tyt langh in apprehensie sitten moeten.

Soo mede moet sy bekennen, d' Logie aan *Bagos* haar noyt toege- hoort te hebben; mits sy selfs stellen, d' voorß Logie onder *Coninckl.*: Patent, door den voorß *Bremer* gestabilieert te syn.

En al is het schoon dat haar dese Waarheyt tegens haaren Wille is ontgaan; Soo soekt sy nochtans dese grouwelycke *iniquiteyt*: te wee-

ten, d' Rooveryen en violentien van haaren Valckenborg, daarmede te justificeeren; dat sy op den persoon van den voorß Gerardt Bremer, van wegen syne voor-deescen gepleegde actien 't een en 't ander te seggen hebben:

Dese actien nu belangende, so laat d' *Deensche Comp:* deselve als haar niet toucherende, aan haar plaats gestelt syn: aangesien d' selve al langh voor het oprichten, van dese *Geoëtroyeerde Affricaansche Comp:* gepasseert syn.

Maar soo haast d' *Coninckl: Affricaansche Comp:* den meer-voorseyden Bremer Anno 1661. tot Gluckstadt voor Commiss in haar dienst aangenomen, en hy synen eedt te dien eynde, aan haar afgeleydt; Soude hy *hoc ipso* een vry man geworden syn; indien hy niet buyten dat, al veel Jaaren voor heenen, te weeten, in September 1656. alhier een burger en woonachtigh (en midts dien geen inseten van Hollandt, oft lyf-eygen) geweest hadde:

En is daar op in d' *Deensche Comp:* dienst, met het Schip *St. Martin*, terstont van hier af naar d' *Rio Siraleona* afgevaaren, alwaar hy d' voor heenen met *Coninckl:* Patent gecocht en opgeboude Logie, 't eenemaal vervallen en woest vindende, d' selve terstont voor d' *Deensche Comp:* heeft in possessie genomen, en op haar costen, d' oude *Deensche Logie*, mitsgaders d' nodige by-huysen weder gerepareert, eenigins gefortificeert, het mede gebraghte cargasoen aan landt gesett, en aldaar met vrede genegotieert, tot dat Valckenborg, hem als voorß overvallen, en wat hy aan menschen, en coopmanschappen by hem gevonden, wegh en met sich genomen heeft.

Hier soude d' *Deensche Comp:* wel gerne geïnformeert syn, met wat ander titul, d' voorß Valckenborg sulcks gedaan, en aan d' *Deensche Comp:* soo groote Schaade toegevoeght heeft, als met den titul van openbaare Landt- en Zee-roovery?

Om deese bonte Luypaerdt's vlacken Schoon af te waschen, en sal voorwaar noch Valckenborg, noch d' *Westind: Comp:* in wiens naam en gesach Valckenborg geageert, geen Water genoeg vinden, in den geheelen *Ocean*. 'T en waar dat sy aller Volckeren Recht, trouw, geloove, eeden en plichten, in d' Weerelt van haar plaats conden *decurberen*.

Ter contrarie, is d' Saacke alſoo beſchaapen, en d' Waarheyt van deeſe ſyde, ſoo hel en klaar, dat van geen eerlyck Menſche, met eenige ſchaamte, can ontken ende geloochent werden :

Voor eerſt, dat de *Siraleona* een vrye, en voor alle man openſtaande Rivier is; wordende daar op van d' *Engelſche*, *Deenen*, *Frantiſche*, *Portugeeſen* en andere, ſonder eenige exeptie en veranderinghe getraſiqueert, en van d' Hollandtſche Ooſtindiſche Scheepen uytvarende, tot ververſchinge niet weynigh beſocht.

Hebbende, om dieswille oock d' *Engelſche* aldaar haare Logie, en dienvolgens d' *Westind: Comp:* aldaar niet 't alderminſte te ſeggen, vel min eenige *Jurisdictione* en Heerſchappye.

Oock is van voor veel Jaaren, en ſpecialyck ter tyt des arrivements van den voorſ Bremer Anno 1661. in den naame van d' *Deenſche Comp:* daar van poſſeſſie nemende, geen *Hollander* aldaar te hooren of te ſien geweest. Staande vaſt en notoir, dat Bremer d' plaatſe, alwaar voor deeſen d' *Deenſche* Logie geſtaan heeft, van een Portugees *Valentyn Murlois* (die d' ſelve met conſent van den Coninck bebouwt hadde) gecocht heeft.

Waar by dan wel te bemereken is; dat d' *Westind: Comp:* ſich over't ſlecht profyt aan die plaatſe, beklaaht, en daarom anno 1649. haare bediende van daar gedeslogeert heeft.

En wat heeft Valckenborg aan die plaatſe, wel op den perſoon van *Gerard Bremer* te ſeggen gehadt? niet het aldergeringſte. Want d' queſtie ſoo voor deeſen, tuſſchen d' *Westind: Comp:* en hem moghte ſyn geweest, ſich doch niet verder, als in Holland, en in deſſelfs Gebiet is ſtreckende.

Noch min heeft Valckenborg op den anderen Dienaar Jacob Janſen, die hy van gelycken gevanckelyck van daar wegh gevoert heeft, te ſeggen gehadt. Want d' ſelve is een ingebooren van *Gluckſtadt*, en aan anders niemand verbonden.

Nochtans heeft hy oock met voort, en aan d' *El Mina* Valckenborgs gevangen, ſoo langh het hem belieft heeft, blyven moeten.

D' geroofde goederen belangende; daar en heeft Valckenborg oock niet het aldergeringſte op te ſeggen gehadt. Dewyl d' ſelve de *Coninck: Geobotroyeerde Affricaanſche Comp:* toebehoorende ſyn geweest.

weeft. En is met geen iota te bewyfen; dat *d^o Westind: Comp:* tot ver-
 fchooningh haarder Rooverij, voorgeeven wil, als of Bremer's voorige
 reeders (waar op sy cenige pratenfie vermeen en te hebben) hem naar
Siraleona gefonden hadden.

Alle boecken, brieven en *documenten*, die Valckenborg in *Sira-*
leona wegh genoomen heeft, en, naar deefen het *interrogatorium*,
 twelckhy Gerard Bremer, om met synen eedt te bevestigen voor gefelt
 heeft; betuygen hel en klaar het *contrarium*.

Waar uyt, alle ongepassioneerde menschen, sien en speuren con-
 nen, hoe gefingeerde en nietige dingen, *d^o Westind: Comp:* ter baan ge-
 bragt heeft.

Vorders heeft sy die alsoo geroofde goederen, als haar eygen, in
 Amsterdam, *de merofacto & mala fide* vercocht; ende daar meede ge-
 noegzaam te kennen gegeven: dat sy *iniqua perceptrix*, ende den hee-
 der, soo goet als den steelder is.

Gelyck sy sich nu eenige Jaaren herwarts, by dit handtwerck, seer
 wel bevonden heeft; Soo was oock niet groot te verwonderen, wan-
 neer sy eenmaal, aan deefen brock stikken moften.

In eeuwicheyt sal, en can *d^o Westind: Comp:* met d' minste schyn,
 niet rectificeeren, noch waar maacken, dat haar twee bediende, soo op
 hun bidden, met het *Deensche* Schip *Fredericus* van *Siraleona*, her-
 waarts overgecomen, en onderwegen naar gelegentheyt, sonder eeni-
 ge vergeldinge wel getraecteert syn; wegens *d^o Deensche Comp:* gear-
 resteert syn geworden, gelyck haar dit, *minus sincerè* opgedrongen
 wordt.

Daar het doch, wanneer 't gefchiet waar, seer wel te verantwor-
 den was. Dewyl *d^o Westind: Comp:* alle *Deensche* bediende, diesy in
 vrye Zee genomen hebben, Sonder eenige reflexie op *Uwe Coninckl:*
Majest: in welckers plicht sy alle syn geweest, niet alleen in Africa ge-
 arresteert: Maar oock de selve, sonder onderscheyt geincarcereert, en
 hun erger, als d' Turcken gewoon syn, getraecteert hebben.

Maar 't en bevindt sich hier gantsch niet alsoo.

En kan in tegendeel wel getuyght werden, dat sy beyde civil ge-
 traecteert syn; Soo wel *Pieter Minne*, als *Thomas Ernst Heus*. Want
 soo

foo draa het Schip *Fredericus*, maar in d' haaven gecomen is, syn fy uytgetreden, en naar dat sy weegens Valckenborgs Roovery, en andere Saacken eedelyck gedeponeert hadden, naar *Hamborg*, ende van daar naar *Amsterdam* gereyft. De loffelycke Regeringe alhier, en een groot deel der inwoonders weten het; en sullen d' bovengenoemde selve sulcks alles, wanneer sy maar d' Waarheyt spreekken willen, gestaan moeten.

Gelyck dan oock haar spoedige aancomste in *Hollands* 't selve hel en klaar verseeckert. Wat behoeft men vorder getuygenis?

In deesen can sy sich noch niet gerust stellen. Hebbende haar bediende, in haar eedelycke depositien, van haar rooveryen en hostiliteyten, immers anders niet connen getuygen, als d' naackte waarheyt, die haar al te hel en klaar onder d' oogen schynt, so dat sy die niet connende verdragen:

Sulcks alles soeckt duyster en byster te maacken: pogende met alle craght, d' ongerechtigheyt van haar *procedures*, van sich af te schuyven, voorgevende d' *Deensche Comp.*: d' voorseyde haar bediende (gelyck d' *Westind. Comp.*: sulcks aan die van d' *Deensche Comp.*: in *Affrica* te doen gewent is) soude geforceert hebben. 'T welck sy doch, niet tegenstaande dat sy sich op *documenten* betreect, in eeuwichheyt niet en sal *serifisceeren*.

Wat nu ten *Sevendens* voorgeschildert wert, als soude van den *Deenschen* Commandant, gelt op d' *Westind. Comp.*: bediende haar hoofden syn gestelt, en hy van eenen dooden kop die aan hem verthoont is, gestorven syn; is wel schrickelyck om aan te hooren.

Maar als een pestilentielle, verdoemelycke beschuldige, in der *Deensche Comp.*: Verantwoordinge onder andere, tot genoegen wederlegt.

Een verstandigh mensche, oft die van syn vyf sinnen niet geheel en is berooft, can wel sien, dat dit eene monstrueuse fantasye is, dewelcke in haar verfoeyelycke naacktheyt, moet blyven sitten, ende verstickken.

De *Deensche Comp.*: heeft nimmermeer gefoght, gelyck sy oock noch niet doet, ymant te offendeeren; maar met alle menschen in vrintschap te leeven. Gelyck haar met waarheyt niet anders can nagesproocken, veel min het contrarie beweesen worden.

En oft schoon d' *Westind. Comp.*, in haar Remonstrantie sigh dies halven wederomme op documenten beroepen wil; So en wenscht de *Deensche Comp.* niet meer, als dat sy doch d' selve daar by gevoeght hadden. En hebben sy noch yets meer, sy brengen 't selve te voorschyn, soo sal daar uyt haast blycken, dat dit Schepsel geen Kindt der Waarhey is.

De *Westind. Comp.* weet selfs heel wel, dat haar eygen bediende, aan't geene wat aan *Comany* tusschen hun ende de Swarten voorgevallen is, Selve ongeluckige oorfaeckers syn geweest. En dat uyt die reeden, vermits sy sigh vol gesoopen; de Swarten seer qualyck getraceert hebben.

Welcke casus alloo gepasseert is:

Als der *Westind. Comp.* Commiss *Tobias Pensyde*, met syn byhebende, den 8. Juny 1662, aan *Comany* sigh vrolyck gemaackt hadde; is hy in syn te rugh reyse naar d' El Mina, in een kleyn dorp gecoomen; en menende dat de *Feesche* Negros aldaar noch woonden, heeft hy syne luyden daarin te schieten bevoolen.

En of hy wel door de by sigh hebbende Negros, daar van afgeraaden is geworden; met beright dat aldaar geen *Feesche* meer woonden, heeft hy de selve geen gehoor willen geeven, maar door syne Soldaten, vyf a ses van de voorneemste Commendesche Swarten oude luyden, soo niet condon ontloopen, neder schieten laten. Waar op den Coninck vangroot Commendo, om sulcke moordtaden aan syne Onderdaanen begaan, te revengieren, den volgenden Avont, op den 9. Juny, de Hollantsche Logie aan cleyn Commendo, oft *Comany* angevallen, den Hollandschen Commiss *Amersfoort*, nevens een Soldaat, en 7. a 8. Negros de koppen afslaan, ende de Logie spolieeren laten.

Dewyl nu dit grove Laster der *Westind. Comp.* Saacke soo merckelyck beschaamt, en sy vreesen, dat haar diesweegen, den gordel, noch wyder mochte opgelost worden: Soo stryckt sy *levi brachio*, niet alleen daar over heen; maar set de haaren geheel om, en wil haare eygen wrevelige daaden, anderen opdringen, d'welcke noyt sulcke boose feyten, in haar Gedaghten gehadt; veel min in't werck gestelt hebben.

Waarmede sy haar gepleegde boosheyd selve aan den dagh brengt, ende daar nevens bekennen moet, dat sy over de Swarten,

uyt-

uytgenomen die geene, soo sy in't Lant voor haare Slaven, tot hun arbeit gecocht hebben; geen Heeren syn, noch eenige heerschappye voeren.

En is geheel belachelyck, dat d' *Westind: Comp:* wederom in haar Remonstrantie voor geeft; dat de *Deensche Commandant Cramer*, van een dooden Kop soude gestorven syn: daar het doch notoir is, dat hy aan een grassceerende sware Lantsieckte, syn leeven Christelyck gecyndicht heeft.

Gelyck oock doenmaals sulcke sieckte, niet alleen d' *Deensche*; maar oock d' *Engelsche*, en *Hollanders*, sodanigh getroffen heeft, dat alle dry Commandanten, in die tyt syn overleeden.

Wanneer immers de *Westind: Comp:* de dooden niet en can laaten rusten; soo werd hier by gevraeght, wat haaren Commandant van *Heussen* dan wel voor een *Kop* magh gesien hebben, daar van hy gestorven is.

Soude het oock wel die geweest syn, die de wraacke, en den loon der ongerechtigheyt, van hem heeft willen afvorderen? namentlyck over den onschuldigen Neger, die hy cort voor syn overlyden, int *Casteel d' El Mina* aan een paal heeft binden, en doot geesselen laten. Ofte oock wie can weten, of het niet d' *Justa Cælorum Nemesis* is geweest, coomende om reeckeningh *& reliqua per flagellum Conscientie* te vorderen?

Om dat hy sich in't minste niet ontsien hadde, te grypen en wegh te sleepen, sonder onderscheyt van *Deensche, Engelsche, Sweedische*, of wie het soude mogen weesen, niet meer als hy conde attrappeeren; synde sulcks d' *Weerelt* meer als te veel bekendt.

Soodanige feyten is d' *Westind: Comp:* bedryvende, niet alleen omtrent *goederen* met rooven en steelen; maar oock omtrent *menschen*, met alderhande barbarische *Wreetheden*. Gelyck daar over verscheyden *Natien*, veelvoudich en ten hoogsten sich beswaren; onder andere en boven andere oock d' *Deensche Comp:* wordende in haare bediende, van d' *Westind: Comp:* met geweld en met list, heymelyck en opentlyek achterhaalt, en op haare hoofden groote *Sommen* gelts geset. Volgens *Sonnen* claare bewysen, daar van te produceeren.

Belangende nu *Uwe Coninckl: Mayest:* rechtmatige actie, te-

gens *d^o Westind. Comp.*: synde niet alleen door missiven; maar oock deszelfs *Rycks-Schatmeester*, syn *Exellentie* d' Heere *Hannibal Zeeveede*, mitsgaders den Heere Resident *Petrus Charisius*, aan Haar *Ho: Mo: d^o Heeren Staten Generaal*, verscheyden reysen geremonstreert:

Deselve beruyst in deese dry punten: waar van Het *Eerste* toucheert d' vrye vaart op *Africa*, d' vrye Custe van *Guinea*, en bysonderlyck oock d' plaatsen aldaar *Uwe Coninckl: Mayest.*: en deszelfs *Geotroyeerde Comp.* toebehoorende: dat het gebruyck daar van, te weten d' vrye *Navigatie* daar op, en *Commercie* daar in, aan *Uwe Coninckl: Mayest.*: en deszelfs *Geotroyeerde Comp.*: sonder eenige molestatie moge geconserveert, ende te dien eynde, alle tot dato gepleegde hostiliteyten, van *d^o Westind. Comp.*: door bevel van haare hooge Overigheyt, gestaackt en ingestelt werden.

Het *Tweede*, d' Forten in *Guinea*, *Uwe Coninckl: Mayest.*: van *d^o Westind. Comp.*: met geweld en fraude ontnomen, te weten het *Caesteel* aan *Cabo Cors*, *Annemabo* en *Tacquerary*, dat die moeten gerestitueert werden.

Het *Derde*, de groote Schaade en nadeel, door *d^o Westind. Comp.*: nu soo veel Jaaren herwaarts aan *d^o Deensche Comp.* gedaan en veroorsaackt; dat die door behoorlycke refactie moet gerefundeert werden.

'*T eerste* stuck concerneert *Uwe Coninckl: Mayest.*: en alle hooge Potentaten teffens. Gelyck syn *Mayest.* van *Engelande*, in haar Schrifteleycke replique aan den *Ambassadeur* van *d^o Ho: Mo: Heeren Staten Generaal*, d' Heere *van Goch*, *Coninckl: gedetermineert*, en hem onder de oogen geseght heeft.

'*T tweede* raackt *Uwe Coninckl: Mayest.*: particulier, sullende d' selve noyt gedoogen, haar van *d^o Westind. Comp.*: 't selve gedisputeert te werden; ter contrarie, vor het haare te spreecken, ten alderhoogsten berechtigt synde.

Ende hier onder sorteert meede *het derde point.*

Om nu *d^o Westind. Comp.*: tegens deese punten soo wyt gapende, het muul een weynich te snoeren, en *Uwe Coninckl: Mayest.*: deesen aangaande, de waarheyt dies te helder te doen blycken; soo sal van
 20000

nooden syn, haar objectien daar tegen, ordentelyck te beluchten en ontlenuwén: En dien volgens beginnen

Met het *eerste* van d' vrye Navigatie en Commercie op d' boven gemelde plaatsen van *Africa*. Hier van wil d' Westind: Comp: sustineeren, dat sy haar, met seclusie van alle andere, alleen syn competerende, hebbende sy d' heerschappie daar over *eam quoad imperium; quam quoad proprietatem* in volle en geruste possessie.

En om dit vast te maacken, gebruyckt sy deese twee, inder daat seer swacke en brosse steunfels:

Het *eerste* is, dat sy in tyt van oorlogh, tusschen den *Coninck van Hispanien* en d' *Vereenigde Neederlanden*, d' *Portugeesen* van het *Casteel d' El Mina* en eenige andere cleyne Forten verdryvende, het recht van haar op sich hebben getransplanteert.

Het *tweede* sal dit syn; dat sy naderhandt verscheyden contracten, met d' Hoofden des Landts hebben opgericht, waar door sommige van die, (niet alle) sich aan d' Jurisdicctie van d' Heeren *Staten Generaal*, en dienvolgens oock van d' *Westind: Comp:* absolute souden gesubmitteert hebben.

Hoe wel nu deese dingen *prima fronte* al vry wat schyns hebben, geblanquet synde met alderhande fallacien en schyn reedenen, soo sullen sy nochtans recht ondertaft, en van haar opproncksels ontbloot synde, bevonden worden niet min als waarheyt te syn.

En om d' gantsche Weereldt te beeter te doen begrypen, op wat losse en brosse Steunfels d' *Westind: Comp:* haaren opgeraapten titulum possessionis en gephantaseerde Recht op d' Landen van *Guinea*, soo plaussibel poogt te fundeeren, mitsgaders uyt hoedanige beginsels, ofte eerste stoffe, haare *portentosa Jura Majestatis* t'samen geblasen syn, soo sal van noode weesen, voor alle dingen, haare monsters te expugneeren.

In d' Remonstrantie poogt d' *Westind: Comp:* bykans booven haar kragt, immers tegens alle recht en reeden staande te houden, dat over alle d' Landen van *Guinea* aan haar, niet alleen d' *Jurisdicctie*; maar oock d' *Jura Majestatis* syn competerende. Formerende daar op d' soete hoe wel valsche conclusie, alle andere Natien sonder exeptie, van daar te excludereen, en in *Utopiam* te relegeren.

Om dit nu te obtineeren, setten sy voor aan in de spitse, dat sy d' gantsche Custe van d' Portugeesen wettigh hebben geconquesteert, en soo jure belli geconqueert:

Maar met even so groot abuys, als sy droomen dat in't Jaar 1481. de gantsche Custe over al is geweest vacant en onbewoont: Daar doch niemandt als met opset ignoreeren kan, dat sy doen ter tyt even soowel als nu, door Coningen en Princen is geregeert, hebbende elck van haar over het sync, syn *imperium merum & mixtum*, sonder d' een aan d' ander, onder eenige titul of naame onderdanigh te syn.

Hoe wel 't nu geensins en is t' ontkennen, dat, 't geen iemandt door een wettigen Oorlogh, van syn vyanden acquireert, oock *Jure belli* met recht kan gepossideert, en hem geappropriert worden:

Soo is het echter in d' Rechten, even soo bekent en onwederspreekelyck: *quod nemo plus juris ab alio accipere possit, quam is habuit.*

Met wat voegen kan dan d' *Westind. Comp.* meer en grooter Rechte pratendeeren, als haare voorfaten d' Portugeesen gehadt hebben?

Nu, dat d' Portugeesen daar ter plaatse over d' Inwoonders, noyt d' minste Jurisdictie en hoogheyt, veel min eenig *Dominium* gehadt hebben: Neen-maar ter contrarie alle 't haare aldaar, wat, hoe en waar het oock soude syn geweest, alleenlyck precariò beseeten, synde haar, op hun bidden ende aanhouden, vrywilligh door d' Naturellen geconcedeert:

Blyckt (niet tegenstaande al het tegenworstelen van d' *Westind. Comp.*) Sonnen klaar, door deese onwederspreekelycke reeden:

Dat d' Portugeesen al den tyt van haar subsistentie op d' Custe, van 't begin aftot 't eynde, noyt eenigen Oorlog met d' Naturellen gevoert, of iets door Wapenen per force, tegens haar getenteert hebben, synde sulcks notoir uyt d' historie van d' aankomste der Portugeesen in Guinea:

Want *Don Juan d' evbeede, Coninck van Portugaal*, een vroom en Godtvreesent Heer, verstaande van d' Onderdanen syns vaders *Alphonst*, op d' Goudt Custe handelende, dat d' inwoonders daar van, t'eenemaal barbarisch, wildt, ende d' afgodery overgeven waaren; Verlangde d' arme luyden, tot d' kennisse en aanneming van 't Christen Gelove te moogen brengen.

Maar fiende dat sulcks seer swaar vallen soude om te practifeeren, soo langh hy geenen vasten voet in het Landt en hadde; heeft van den Coninck aldaar versocht, dat hy hem goetwilligh wilde gedoogen, tot meerder avancement van d' Commerciën, en conservatie van d' Waaren, een sterck huys te mogen bouwen:

Sendende te dien eynde Anno 1481. een Vloote naar Guinea, onder het commando van *Diego Dezabuja*, om door den selven, aan den Coninck *Caramanza*, d' oorfaaken t' ontdecken.

Diego Dezabuja, hoe wel seer beweeghlycke persuasien inbrengende, om den Coninck *Caramanza* te inducereen, niet alleen tot het aanneemen van het Christen-geloove; maar oock om te permitteeren het opbouwen van 't voorb' stercke huys, tot maintenu van d' goederen; vondt in 't begin by den Coninck veel difficulteyten, echter vercreegh eyndelyck met veel instantien consent, tot het opbouwen van het meer voorseyde stercke huys. En dit is het tegenwoordige Casteel d' *El Mina*; synde sulcks door d' Hollanders van d' Portugeesen geacquireert, en dien volgens *non alio modo*, als van haar, (de Portugeesen geschiet is) tot dato gepossideert; contesterende sulcks uyt d' historien van die Natiën, specialyck uyt d' beschryvinge der nieuw gevonden Landen, van *Giovanni de Barros*.

Uyt desen allen blyckt nu Sonnen klaar en onwiderspreeckelyck, dat d' Portugeesen haar selven noyt eenige *Superioriteyt* ofte *Jurisdiction* gearrogeert, veel min d' Naturellen voor haar vasallen geventeert hebben; Gelyck sulcks nu ter tyt, d' *Westind. Comp.* met alle onbehoorlycheyt is practiferende.

Synde d' Portugeesen pure en alleen, te dien eynde daar heen gecoomen, om Negotie te stabilieeren, en vrientdschap met den Coninck *Caramanza* te maacken.

Hoe can of mag dan d' *Westind. Comp.*; tegens alle Recht en reeden, haar selven meer toe-eygenen, als haar voorfaaten d' Portugeesen, oyt gehadt of genoten hebben.

Maar (tot meerder evidentie van 't tegendeels aldergrootste *iniquiteyt*) geset, hoewel niet gestaen, de Portugeesen hadden andere Natiën, van d' Negotiatien aldaar geexcludeert; soo soude doch 't selve alleenlyck *de facto*, maar geensins d' *Jure* van haar geschiet syn, heb-

bende sy noyt, niet alleen eenige rechtvaardige oorfaacke; maar oock genoegsaame kragt en vermogen gehad, d' Swarten, een vrye Natie, en daarenboven van haar Portugaal soo verre ontlegen, van haar Lant te priveren. Gelyck sy dan oock met geweld, noyt iets onderstaan en getenteert hebben.

Soo dat d' *Westind: Comp:* geen *prescriptie* der Portugeesen allegeeren, of tot haar voordeel, volgens teneur van Rechten, gebruycken, jaa niet eens op sich appliceeren can.

Hebbende sy aldaar noyt iets als *per modum indulgentia* ofte *precarid* beseeten. *Res autem precario possessa, nulli prescriptioni subjeeta est.*

Sulcks dat d' Swarten haar Jurisdicctie, hoewel somtyts van d' Portugeesen geturbeert wordende, gelyck haar oock heeden ten daage, in haar eygen Landt, van d' *Westind: Comp:* is wedervarende, met recht gemainteneert, en geoffendeert wordende, het *repetundarum* somtyts meesterlyck gespeelt hebben.

Hoe can dan, volgens het frivole seggen van d' *Westind: Comp:* dat geheele Landt met syn Jurisdicctie, van die van d' *El Mina* aan d' Portugeesen vercocht syn? Ofte met wat force hebben deese an d' Naturellen connen verbieden, met andere Coningen te mogen Negoticeren, en haar neeringe te soecken?

Oock en hebben d' Portugeesen noyt getenteert, andere Potentaten, d' vaart en Commercie op d' Goudt Custe van Guinea te disputereen.

Soo en can dan oock d' *Westind: Comp:* 't selve met geen schyn van eenig Recht, sich selven aanmatigen.

Want *quo titulo* kan sy, d' *El Mina* van d' Portugeesen conquesterende, meerder *Superioriteyt* over d' Guineesché Goudt Custe crygen, als d' Portugeesen aldaar hadden?

Can sy oock wel met d' minste waarheyt seggen, dat d' Naturellen van Guinea, oyt Onderdanen van d' *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal* en van d' *Westind: Comp:* geweest syn? Daar sy noyt voorheen aan Portugaal subject geweest; maar ter contrarie elck Landtschap door haar eygen Coninck geregeert syn, en noch geregeert worden.

En indien d' *Westind: Comp:* hier af noyt iets gehooft, ofte gehooft

hoort hebbende, door lanckheyt van tyt vergeeten is; soo laat sy maar haaren Grotium hooren, en wat segt die daar van? *Guinea & cætere adjacentes Provinciae, suos habent Reges, suam Rempublicam, suas Leges sua Jura. Hollandis mercatus, ut aliis gentibus, conceditur, itaq; & tribulata pendunt, & cum jus mercaturæ à principibus exorant, Dominos se non esse, sed ut externos advenire, satis testantur, ne habibant quidem nisi precario.*

Maar d' *Westind: Comp:* weet seer wel, dat sy haar geroemde *Superioriteyt*, en aangematigde Heerschappye, over d' Guineesche Goudt Custe, met haar predecesseurs d' Portugeesen, gantsch niet verdedigen can.

Daarom sy met een nieuw *figmentum* weder te velde treckende, ten tweeden setten; dat sy naderhandt verscheyden Contracten, met d' Oversten des Landts hebben gemaackt, daar door eenige der Naturellen, sikh aan d' *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal*, en d' *Westind: Comp:* absoluyt souden gesubmitteert hebben.

Maar hoe rymt sikh dit met malcanderen, te weeten; d' *Westind: Comp:* soude dese *Superioriteyt* over d' heele *Guineesche Custe*, van de Portugeesen geerft, en oock te gelyck d' selve van d' Opperhoofden in Guinea gecocht hebben? Syn het niet sulcke contrarieteyten, diemen in sodanige bouwellige Saack pleegt te gebruycken?

Want syn d' Naturellen, wegens d' Portugeesen, alreede haar (te weeten d' *Westind: Comp:*) subject en onderdanig geweest; Wat heeft hun dan gemoveert, haare Superioriteyt daar naar eerst, van d' Opperhoofden des Landts (waar onder't eerste hooft een Coninginne van d' Minesche volgens d' Remonstrantie syn moet) te koopen?

En hebben d' Hoofden der Naturellen d' maght gehad, haar Hoogheyt en Regeringe (gelyck d' *Westind: Comp:* voorgeeft) aan haar door Contracten te transporteren; Soo en syn sy immers t'vooren haar Valallen niet geweest: En syn sy 't geweest; soo en heeft sulcks door Contracten naderhandt niet behoeven te geschieden.

D' *Westind: Comp:* en kan oock nimmermeer bewysen, dat d' Naturellen

turellen sulcke Contracten oyt met haar hebben geslooten, waar by sy haar Hoogheyt en Regeringe, aan d³ *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal* en d³ *Westind: Comp:* souden getransporteert, en sigh aan d selve onderdanig gemaackt hebben. *Cretica somnia sunt, & non entium accidentia.*

D' gantsche Weereldts is genoeg bekend, dat in Africa, en insonderheyt op d' Guineesche Custe, verscheyde Coningen tot dato noch Regeeren, als daar syn onder andere, d Coninck van *Commendo*, d³ Coninck van *Fetu*, d³ Coninck van *Sabouw*, d³ Coninck van *Paneyn*, d³ Coninck van *Acraa*, d³ Coninck van *Arda*, en veel diergelycke meer; onder welke geen is, die niet in syn Landt obsoluyt regeert, waar tegen geen Hollander sigh reppen derft.

En moet d³ *Westind: Comp:* 't geen noch meer en wel t' observeeren is, aan d' Coningen, onder wiens gebiet sy haar Casteelen, Forten, ofte Logien heeft, en handelingh dryft, haar maandelycke contributie, om dat sy daar getolereert worden, betaalen.

Een heerlycke *Superioriteyt*! Een treffelycke *Præminentie*! die sy met d' minste boeren, in gantsch *Europa* gemeen heeft; want, als d' selve haar schuldige contributien, aan haar Overicheyt maar voldoen, syn sy op sulcke manier alle vry, en hebben 't selve Recht.

En wanneer d³ *Westind: Comp:* sigh tegens d' Hoofden van 't Landt wil opponeeren, gelyck dickwils is geschiet; soo werden haar luyden in die plaats, sodanigh benauwt, selfs oock aan 't Casteel d³ *El Mina*, dat sy niet alleen met d' Naturellen gantsch geen handelingh dryven; maar oock geen levens middelen, jaa niet een dronck versck water van haar becomen connen, 't en sy, sy den selven met een Fles Brandewyn ofte iets anders, eerst los maacken.

'T en is niet anders als groot spreecken, waarmede d³ *Westind: Comp:* d' Weereldt poogt te abuseeren, en ander hooge Potentaten van d vrye Guineesche Custe aftehouden; maar daar hoort meer toe, als groote woorden, en langsame treden, om jemant van syn Recht en Gerechtigheyt te priveeren.

Boven dien, soo werdt d³ *Westind: Comp:* niet anders, als andere hooge Potentaten haar onderdaanen, gelyck *Inwoonders* des Landts, in *Guinea* getolereert.

Blyckende 't selve noch claarder daar uyt; dat soo wel d' *Westind: Comp:* als d' Coninckrycken soo op Guinea, haar Negotie en trafiquen dryven, door Contracten, en niet gebiedender wyse, met d' Opperhoofden des Landts handelen moet.

Nu, hebben d' Coningen des Landts d' macht, dat sy met d' *West-Ind: Comp:* tracteeren connen: Waarom dan niet even soo wel met andere Coningen en Potentaten? Dewyl 't haar vry staat, d' Commerciën in haar *territorien*, 't sy d' selve groot ofte cleyn syn, aftewysen of te vergunnen.

Getuygt niet d' experientie, dat gemelde Coningen, met *Engelands*, *Denemarcken* en *Sweedens*, diergelycke Contracten hebben gemaackt?

En soudē dan deese niet eeven soo wel *Juris efficaciam* hebben, en æquē valideeren connen, als die soo d' *Westind: Comp:* vermeent gemaackt te hebben? Dat soude wonder syn.

Indien dese nu, met geen ongerymde en opgeraapte *interpretatiën* ondersteut worden, soo sal oock dit punct, nevens d' voorgaande, daaren vallen; en aan alle Europæische Potentaten bekend worden, hoe stout en verwogen d' *Westind: Comp:* geweest, en alsnoch is, met sulcke proceduren, 't Recht der Commerciën, te retardereen, en aan sich te trecken.

Is niet aan d' gantsche Weereldt bekendt, dat d' losflycke Croon *Engelands*, soo veel Jaaren herwaarts aan *Cormentyn*, en ander plaatsen meer, in Guinea d' possessie gehad, en handelinghe gedreeven heeft?

Heeft niet *Sweedens* voor veel Jaaren, met consent der Coningen des Landts, het Casteel aan *Cabo Cors*, d' Fortressen aan *Annemabo*, *Tacquerary* en d' Logie aan *Orson* gebouwt, vreedelyck beseten, ende aldaar getrafiqueert?

Oock met d' *Westind: Comp:* en haare bediende in Guinea, sulcke vriendt en nabuerschap gepleeght, dat de Hoofden derselven, dickwils malcanderen vriendelyck besogt, en wel getraecteert hebben?

Is 't niet notoir, dat te dier tyt, als d' *Sweedens*, het Casteel aan *Cabo Corso* gebouwt hebben, geen Hollander aldaar te hooren ofte te sien geweest is?

Moet niet d' *Westind. Comp.* bekennen, dat d' Fortressen aan *Annemabo en Tacquerary*, gelyk oock d' Logie aan *Orsouw*, voor deesen van d' *Sweedens* door Contracten, met goet contentement van elck Coninck, onder wiens Jurisdic tie, de selve waaren refortterende, opgericht en gebouwt syn?

Dat alles heeft d' *Westind. Comp.* gesien, en tegen d' Coningen des Landts sigh niet roeren; noch onderneemen derven, de Sweeden sulcks te disputeeren: Maar ter contrarie hebben sy deselve, soo lange Jaaren als sy daar gesubstiteert hebben, by haar geruste possessie, in vreedelycke nabuerschap moeten laten.

Heeft niet d' Coninck van *Fetu*, met communicatie van syn voor-naemste Cabociers of Ministers, door openbaare bondige contracten, den Berg *Amanfro* met desselfs Zee-stranden, als mede een vrye Logie aan Cabo Corso, nevens de vrye handeling, aan en afvaart aldaar, aan *Uwe Coninckl. Mayest.* en desselfs *Geotroyeerde Africaansche Comp.* eygendomlyck vercocht? D' welke Berg *Amanfro* nu *Fredericksborgh* genaamt, voor deesen woest leggende; nu eerst door d' *Coninckl. Geotroyeerde Comp.* bebouwt, en tot d' Negotie geprepareert is geworden.

Gelyk oock d' *Westind. Comp.* in haar Remonstrantie selve bekennt, dat deesen Berg haar geheel onbekent is; Waarom sy oock d' selve een ander naam opdringht:

Stellende, dat deesen Berg en *Congo* een is, en in het Coninckryck *Sabouw* leyt; willende deese beyde geerne (gelyk eertyts d' kinderen *Enakim* den Berg *Pelion* op *Ossa* te dragen sigh onderstaan hebben) in een brengen.

Alle d' geene die d' Guineesche Goudt Custe bevaren, selfs d' *West-Ind. Comp.* bediende, is ten vollen bekendt, dat *Fredericksborgh* en *Congo*, twee diverse plaatsen, jaa onder verscheyde Coningen leggende syn; te weten, *Fredericksborgh* in't Coninckryck *Fetu*, en *Congo* in't Coninckryck *Sabouw*.

Was daar eenigh naardencken by d' *Westind. Comp.* sy souden sigh schamen, sulcke handtastelycke vercierselen voor te brengen, en neffens d' Waarhey t heen, met 't houtie te loopen.

Soo sy haar herfenen niet t'eenemaal op d' rugge draaght, soo moet sy bekennen, dat, ter tyt wanneer d' Deenschen Commandant, met d' Coninck van *Fetu* over *Fredericks-borgh* ende d' Logie aan *Cabo Corso*, mitsgaders d' vrye handelinghe af en anvaart aldaar was contraherende, d' *Westind. Comp.* niet een coorn sandt aan *Cabo Corso* hadde; veel min een eenigh Hollander aldaar te hooren ofte te sien was.

Waarom en heeft dan de Coninck van *Fetu*, niet soo wel met de *Coninckl. Deensche Comp.*, als met d' *Engelsche*, (hebbende meede aan *Cabo Corso* haare Logie en handelinghe) contraheeren connen ?

En connen niet soo wel d' opgerighte Contracten, als d' heele *Fetufche* Regeringe genoegsaam doen blycken, dat d' Coninck Heer en Meester in syn landt is ?

En heeft niet de Coninck van *Acraa*, synde Souverain Regent, soo wel macht, met d' *Coninckl. Deensche*, als met d' *Westind. Comp.* te contraheeren, en in syn Coninckryck Privilegie en vryheydt te geven; gelyck met den Bergh *Congo* geschiet t' syn, alreede verhaalt is ?

Soo dat hier uyt onwederspreeckelyck resulteert, dat d' *Westind. Comp.* volgens haar eygen stellinghe, ofte dien coop moet laten valideeren, ofte oock haar regres en guarande, aan d' Respectivè Coningen als vercoopers, *per actionem ad interesse*, soecken.

Waar blyft dan al wederomme d' gephantascerde *Superioritey* van d' *Westind. Comp.* over d' Custe van Guinea? Moetende sy sigh soo wel als andere Natien, aan d' Coningen des Landts submitteeren, haar contribueeren, en sigh wel neerstelyck wachten, d' een ofte d' ander der selven, en insonderheyt den Coninck van *Fetu* en *Acraa* te disgusteren, om de selve sigh niet op den hals te haalen, en wat sy doen connen, met haar Schaade, gelyck sy te vooren dickwils hebben bevonden, niet te moeten gevoelen.

Wat is nu cyndelyck d' oorsaacke waarom d' *Westind. Comp.* sulcke openbaare hostiliteyten pleeght, en daar door aan d' *Geotroyerde Coninckl. Comp.* haare rechtmatigh gecochte plaats en te bevaaren, ende te behandelen, verhinderen ende verbieden wil ?

Voorwaar geen ander ter Weereldt, als dat sy maar alleen een *monopolium*, op d' Custe van Guinea soeckt door te dringen; en

Blyckende 't selve noch daar uyt dies te meer, dat d'*Westind: Comp:* niet geschröomt heeft, d' voorß plaats in Guinea, door archlistige bedriegelycke practiquen, *Uwe Coninckl: Mayest:* afhandigh te maacken, te dier tyt als den Hollandtschen Commandant *Jasper van Heussen*, den Deenschen Commandant *Samuel Smide*, doen in Guinea residerende, wys maackte, dat daar geen Deenen meer in *rerum natura*, ende dien volgens niemandt van haar, om hun te secondeeren, in Guinea te verwaghten was.

Maar wel dat Sweedtsche Scheepen, onder Engelsche Vlaggen, om hun te overvallen, onderweegh waaren.

Leggende mits deesen het fundament, om den Deenschen Commandant *Samuel Smide*, en synen Coopman te bedriegen, ende met een *Judaspenningh te debaucheeren*.

In voegen d'*Westind: Comp:* in haar Remonstrantie, sodanigh en Verraaders loon, noch syn suyverlyck exprimeert; mits dien sy bekendt, aan den Deenschen Commandant, een discretie van *vyf duysent*, ende den Coopman van *vier duysent* gegeven te hebben; daar by met opset verfwygende, wat voor duysenden, oft het *Silverlingen* gellyck *Judas* becomen heeft, oft *Goude penningen*, Rycksdaalders, ofte Ducaten geweest syn.

Moetende nochtans d'*Westind: Comp:* tot haar eygen Schande uyt drucken, dat sy dit gelt anders nergens voor gegeven heeft, als alleen om de Deensche bediende, tot trouwloose meyneedicheyt, om sikh aan haar over te geven, te persuaderen.

Echter derst d'*Westind: Comp:* in haar Remonstrantie stellen, dat hun Commandeur, door geen boose handelinge, verboden middelen ende corruptie, het Conincklycke Casteel aan *Cabo Corso*, de Fortresen aan *Annemabo* en *Tacquerary*, mitsgaders d' Logie aan *Orsonw* wegh genomen heeft; willende tegens d' handtastelycke evidentie, haar gepleegde violentien, hiermede noch wat bemantelen.

Siende dan dat sy met al het voorgaande, verre souden te cort comen, om daarmede haar overtuygde feyten te verantwoorden.

Soo comt sy in haar Remonstrantie met wat nieuws voor den dach; settende haar *Hydra Lernea*, in plaats van syn afgehouden kop, een ander, die van selfs gewassen is, op den romp; Soeckende haar sel-

Uwe Coninckl: Mayest: gelyck oock ander Coningen en hooge Potentaten, indien sy maar conde, daar van te *excluideeren*.

En daarom is het, dat deese, uyt louter ongerymde, en versierde suppositien, gebroeyde misgeboorte, niet en derft te voorschyn coomen; connende het helder licht der billyckheyt niet verdragen.

Even soo weynich is *d³ Westind: Comp:* bevoeght, sikh d' voorb plaatsen, te weteen, het Casteel aan *Cabo Corso*, d' Forten aan *Annemabo* en *Tacquerary*, beneffens d' Logie aan *Orsouw* aantematigen.

Synde haar geenfins onbekendt, dat *Uwe Coninckl: Mayest:* de selve plaatsen door rechtmatige Wapenen Anno 1659. geconquesteert, en mits dien het selve Recht, dat *d³ Sweeden* by haar besittinge aldaar hadden, vercregen hebben.

Naardemaal *d³ Westind: Comp.* selfs glorieert, dat sy voor deesen, eenige Forten in Guinea van d' Portugeesen conquesteerende, 't selve Recht, dat sy (de Portugeesen) aldaar hadden, op sikh gebracht hebben.

Hoe! en heeft dan *Uwe Coninckl: Mayest:*, door haar rechtvaerdige Wapenen, niet soo wel Recht over haar geconquesteerde plaatsen gecregen, als *d³ Westind: Compagnie*?

Te meer alsoo *d³ Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal* selfs, 'als neffens andere mede geweest synde Mediateurs, tusschen *Uwe Conincklycke Mayestey* ende *d³ Croon Sweeden*, in haar *replique* aan Syn *Coninckl: Mayest: van Vranckryck* Anno 1663. d' saacke dus hebben gedeceideert: Dat d' voorb Forten, te weteen, dat aan *Cabo Corso*, *Annemabo* en *Tacquerary*, neffens d' Logie aan *Orsouw*, niet alleen *Jure belli* wettigh syn geconquesteert, maar uyt kracht van d' Vreedens tractaaten tusschen beyde Noordsche Croonen, met al haar toebehorende Gerechtigheden, aan *Uwe Coninckl: Mayest:* syn gebleeven.

'T selve van d' andere Heeren Mediateurs in't minste niet worden de gecontrarieert.

Soo dat *d³ Westind: Comp:* noyt sodanig een sinistere *conclusie* en *absurde consequentie* sal connen formeeren, waar door 't geen van haar tegens andere valideert, van andere tegens haar geproduceert worden de, soude krachteloos vallen.

ven en andere in te beelden, dat sy in Martio 1659. met *Hendrick Carlof*, oyer het transport van d' Deensche Forten, geaccordeert heeft.

Maar lieve! aanschouwt eens, hoe deese twee, sulck een kop op sulck een romp past; en met wat voor een schyn, sy sulck een notoire valscheyt, soeckt door te brengen:

Voor eerst droomt d' *Westind: Comp:* dat *Hendrick Carlof* in Martio 1659. over de *Deensche Forten* en *Logien*, met haar soude geaccordeert, en dienvolgens, uyt kracht van een wettigh contract, deselve aan haar gecedeert hebben.

Synde geen mensch ter weerelt, soo dom en slecht van begryp, die niet verstaan soude, datter geen Contract en can gepasseert worden, sonder te vooren daar over, of met spreekken, of met Schryven, met malcanderen te corresponderen.

Nu, laat de *Westind: Comp:* maar een eenige syllabe, van sulck een correspondentie op wysen: En niet connende, hoe sal sy bondige contracten, en d' contenta daar van connen produceren?

En geset, hoewel geensins toegestaan, daar was iets hier van te præsumeeren; Soo en heeft doch *Carlof* ter weerelt geen macht gehadt, om sonder *Uwe Coninckl: Mayest:* procuratie, weeten, en aldergenadigst consent, de voorß Forten aan andere te veralieneeren, ende te vercoopen.

In betrachtige dat *Carlof* met *Uwe Coninckl: Mayest:* van wegen syn exploiten liquiderende, de meer genoemde Forten en Logien, den 28. *Martij* door een wettige bondige acte, absolut gecedeert en getransporteert heeft; blykende sulcks sonnen klaar, uyt de naartvolgende Formalien:

Sullende d' voorß Casteelen en Fortressen in Africa, te weeten, het Casteel an Cabo Corso, Annemabo en Tacquerary, mitsgaders d' Logie aan Orsouw, neffens alle Ammunitie en Cannon daar in begrepen, aan Syn Coninckl: Mayest: van Denemarcken en Noorwegen, etc. eygendomlyck, met al haar Recht en Gerechtigheden toebehoerende syn en blyven; in voegen Hendrick Carlof deselve aan d' alderhoogstgemelde Coninckl: Mayest: mits deesen is cederende in transporterende.

Hoe heeft dan tot *prejudicie* van *Uwe Coninckl: Mayest:* Carlof sulcks conuen doen? En dat hy dat te doen noyt eens van sins is geweest, blyckt genoegzaam daar uyt, dat hy (Anno 1660, geadverteert werdende, dat d' Heeren *Hollandfche Ambassadeurs*, synde doen ter tyt by d' pacificatie van d' loffelycke Noordfche Croonen, sigh hadden verluuden laaten: dat hy, Carlof, d' Casteelen en Fortreffen in Guinea aan d² *Westind: Comp:* soude getransporteert hebben) syn selven met een openbaar Schrift, by *Uwe Coninckl: Mayest:* van sodanige verfoeylycke feyten alderonderdanigst heeft gepurgeert; krachtig en bondigh toonende, sulcke beschuldigingen onwaarachtigh, en sodanige feyten van hem noch gedaan, noch gepoogt te syn, en mits deesen, sigh van alle Suspicien volcomentlyck ontlastende.

Soo mede heeft hy sigh op den 22. Juny 1660, naar verloop van 15. geheele Maanden, te weten van den 28. Marty 1659. af te reeckenen, (t' welcker tyt, hy, volgens het onwaarachtigh uytstroyen van de *Westind: Comp:* d' Forten soude overlevert hebben) van sulcke onbehoorlycke *imperitien*, by den Hollandfchen Ambassadeur, den *Hr: Vooghsangh geexculpeert*, gelyck volght:

Titul: My is met groote verwonderingh, van de Ministers van Syn Coninckl: Mayest: van Denemarcken voorgedragen, boe U Excellentie aldaar by de Tractaten, aan Hoogst-gedachte Mayest: soude hebben te kennen gegeven, dat ick met d² Westind: Comp: deser Landen, over het Castuel en anexe Forten in Guinea, (voor deesen by my, met hoogst-gedachte Conincklycke Commissie veroverert) sulcker voegen soude syn verdragen, dat ick deselve aan de gedachte Comp: soude hebben getransporteerts.

Nu is sulcks, dat ick naar het inneemen, niet alleen alle vlyt hebbe aangewendt, om deselve plaatsen, voor hoogst-gedachte Mayesteyt te conserveren, tot dien cynde by de geallieerde, des nodigh. synde, wel assistentie is verfocht, maar noyt het minste deel, dies wegen gecontracteert; veel min getransporteert. Jaa, het isser soo verre af, dat ick oyt sulcke gedachten hebbe gebadt, dat ick niet alleen de selve plaatsen, by eene pertinente acte. Syn Coninckl: Mayest: hebbe getransporteert;

maar

maar oock den Opper-Commies *Jan Christiaan Canter*, die het met den Commandant heeft overgelevert, aan d' *Westind: Comp:* in den *Haage*, gevanckelyck daar over doen intrecken, oock dieswegen van het *Hoff Provincial*, jaan den *Hoogen-Raad*t geappelleere synde; verclaart diso *Canter*, dat niet alleen, geen de minste intentie is geweest, door het inneemen der *Comp: Volckeren*, die plaatsen van syn *Coninckl: Mayest:* te ontvreemden, maar dat oock dieswegen geen *eransport*, ofte eenige acte mede is gemaacte; invoegen uyt neffensgaande *Notariale Attestatie*, breeder blyckt. ³ Welck is de eygentlycke waarheyt, die *U Excell:* tot baar *Gouverno* hebben willen adviseeren; gelyck oock hier van copien aan de *Deensche Ministers*, mede is gegeven, blyvende, etc.

En can dit alles met d' Originalen gedoceert werden.

Die nu hier uyt, het verkeerd bericht der *Westind: Comp:* niet handtastelyck can voelen, ende selfs uyt haar leugen, d' waarheyt bemercken; moet voorwaar blinder syn als *Polipbemus*; die hadde noch een *Ooge*, maar deese en heefter geen.

Noch vorder geeft d' *Westind: Comp:* in haar *Remonstrantie* voor, in *Martio 1659.* met *Hendrick Carlof* over het transporteeren der *Forten*, finalyck vergeleeken te syn.

Gelyck sy oock *Anno 1662.* door den *Hr. Resident La Maire*, heeft laaten spargeeren, dat *Carlof* op den 12. *Marty 1659.* aan d' *Deensche Commandant Samuel Smidt*, dieswegen naar *Guinea* soude hebben geschreeven, ende dat daar op de overleveringe der *Forten*, effectieve soude geschiet syn.

Daar doch in deese geroemde *Chartabelle*, (indien sy immers een copia van *Carlofs* brief sal syn) niet met eenigh woort te vinden is, dat *Carlof* met d' *Westind: Comp:* over het transport van d' *Coninckl: Forten* soude veraccordeert syn; ofte eenige ordre aan *Samuel Smidt*, om dat accordt te effectueren, gegeven hebben.

Maar ter contrarie, set hy deese formalia daar in, dat in cas hem *Engelsche* oft *Sweeden*, overvallen wilden ('t welck doch niet geschiet is) hy alsdan in sulcke extremiteyten, en niet eer ofte anders, by de *Coninckl:*

Coninckl: Geallieerden, als d' *Westind: Comp:* assistentie soecken, en sich daar van, uyt goede confidentie, bedienen wilde.

Geensins was d' meninghe, dat hy 't Casteel ende d' Forten, om den Loon der Ongerechtigheyt, soude vercoopen, ende aan d' *Westind: Comp:* overleveren: Maar dat hy niet anders, als in cas van extremiteyt, en dan noch met deese clausul en reserve: *Dat dese posten 't allen tyden, in Coninckl: handen, wederom sullen moeten gerestitueert werden*, haar Volckeren inneemen soude: Anders en meer, sullen ongepassioneerde menschen, daar uyt niet perffen connen.

Comende d' Saacke, mits deesen soo verre, dat het bewys, 't welck d' *Westind: Comp:* tegens andere inbrenght; haar selve comt tegens de scheenen te springen.

En met opset vergeet sy daar by, den van *Carlof* aan *Samuel Smide*, in April 1659. door d' *Westind: Comp:* Schip, gesondenen brief, te produceeren; belastende hem in tegendeel, wel expresselyck, sich neerstelyck te sullen wachten, *het Casteel ende d' Forten, in geen vreemde handen te laten geraacken*. Maar terwyl deese Waar, in haaren craam niet is dienende, soo laat sy defelve, in verborgen Sacken steecken.

Ende geset, d' aangetrocken overvloedige bewysen, (dat *Hendrick Carlof*, d' *Coninckl: Fortressen* in *Guinea*, geensins te vercoopen, ofte aan d' *Westind: Comp:* te veralieneren, gelyck sy roept, geordineert heeft) en waaren niet voorhanden, gelyck sy waarachtigh syn; Soo spreeckt nochtans d' daat selfs, hoe onverantwoordelyck, sy de meergenoemde Forten, met practyck en openbaar gewelt, van haar wettige eygenaars, aan sich heeft getrocken.

Synde noch daar en boven gedachte Carlofs brieven, daar uyt de *Westind: Comp:* haar grondeloos argument, met d' aangecleefde verciereelen, den onkundigen meent op de mouw te binden; langh naar d' trouwloose overleveringh der Forten, d' welke tusschen den 15. en 16. April des Nachts is geschiet, eerst in *Guinea* gearriveert: Moetende ten minsten twee Maanden tyt, op sodanigh een reyse gereeckent werden.

Het welck oock, soo wel met *Samuel Smide*, als met *Joan Christian Canters* (die beyde van haar eedt en plight lightvaardigh aftredende;

dende; mer het ontfanghen van het verraders loon, voor het overleveren der Forten, Judas Broeders geworden syn) eygen handt bevestight werdt: Schryvende op den 15. April 1659. (wanneer sy in d' volgende Nacht, haar schelmstukken te werck stellen wilden) uyt *Cabo Corso* aan *Dirck Wilree*, die nu in d' *Westind. Comp.* dienst is; maar doen ter tyt, in Deensche plight, aan *Annemabo* het Commando hadde: Hoe dat sy, namentlyck uyt getrouwer herten, en vriendt-nabuerlycker wyse, van d' *Westind. Comp.* Directeur *Jasper van Heussen*, *Gageldonck*, en *Roman*, geadverteert syn, dat twee *Sweedse Scheepen*, met *Engelsche Commissie*, daar omtrent waaren, en dat *Hendrick Carlos* (gelyck die woorden luyden) sich dapper met d' *Engelsche* geconjungeert hadde, dieshalven sy goet vonden, dat hy (*Wilree*) spoedigh eenige Soldaten, comende van *Adia*, tot Secours inncemen soude, gelyck sy aan *Cabo Corso*, in d' selve Nacht oock doen souden.

Voegende daar noch expresse by; dat sy noch van *Hendrick Carlos*, noch van jemandt anders uyt *Denemarcken*, eenigh schryvens ontfangen hadden.

Lieve! waar blyft nu 't contract, dat d' *Westind. Comp.* met *Hendrick Carlos* geslooten heeft, waar op d' Forten soo ceremonieus souden getransporteert syn?

Sy behoort sich te schamen, dese gepleeghe boose feyten, noch onder een schyn van Overleveringh te willen verdedigen: Te meer, alsoo d' voorst trouwlose boeven in haar schryven niet eens mentioneren, door eenige extremitet hier toe genecessiteert te syn.

Soo dat sy door 't verraadt der beyde Trouwloosen, d' possessie der plaatzen becoomen heeft, en niet door Coop ofte transport, van *Hendrick Carlos*; ende derhalven, met 't exempel, *ejus quirem eandem duobus vendidit & alteri tradidit, &c.*: wel mochten t' huys gebleven syn; aangefien dat even soo weynigh, de *venditio* aan twee, als de *traditio* aan een, hier uyt is blykende.

Dit dan aldus naar d' waarheyt getoetst synde; blyckt *Sonnen*-klaar, dat d' *Westind. Comp.* van haar Ongerechtigheyt, genoegsaam is overtuygt. Niettemin, willende 't Licht der waarheyt selfs niet sien; tracht sy andere, blindt en wys te maacken, dat wit, swart; en recht, crom is:

Sigh onderwindende, deese haar overtuygde violentien, met een gedruckt libel te justificeeren.

Hier op gaat sy, van trap tot trap, in haar boosheyt voort; en onderstaat sigh, den be-eedighden *Hendrick Carlos*, tot den vercierden coop te autoriseeren.

Stellende niet alleen, dat hy sulcks heeft connen doen, maar oock, dat hy 't met recht gedaan heeft: Daar hy ter contrarie selve bekendt, geen macht daar toe gehad te hebben; maar dat sy *speciali pacto*, voor *Uwe Coninckl. Mayest.* gereferveert syn.

Om nu sulcks te bereycken, neemt sy d' Capitulatie, 1657. den 1. Augusty met *Hendrick Carlos* geadinsteert, by der handt, poogende, hoe-wel te vergeefs, d' Woorden ende den sin daar van, met allerley opgesochte *interpretation* en corruptien te verdrayen, om daar uyt te extorqueren, dat *Carlos* de Forten te transporteeren, bemachtigt en berechtigt soude geweest syn.

Maar wordende d' Capitulatie, sonder eensydicheyt, met oprechte oogten aan-en ingesien; sal sigh bevinden, dat haar kracht, in alle poincten sal staande blyven, sonder aan *Carlos* d' minste macht of recht te geven, de Forten, buyten *Uwe Coninckl. Mayest.* aldergenadigste consent, te vercoopen en te transporteren.

Want voor al staat vast, dat *Carlos*, uyt kracht van deese Capitulatie, het Casteel ende d' Forten in Guinea, in den Naame van *Uwe Coninckl. Mayest.* geoccupeert en ingenoomen heeft.

Maar dat, volgens het sustineeren van d' *Westind. Comp.* daar in soude begrepen syn, dat al 't geene *Carlos* in Guinea quam te conquisteeren, selfs Forten en plaatsen, hem absolut en eygendomlyck soude toebehooren, en hy dienvolgens macht hebben, daar over naar syn welbehagen te disponeeren; en sluyt gantschelyck niet.

Aangesien, in den ersten Articul van dito Capitulatie, (die de *Westind. Comp.* met soo veel moeyte soeckt te verdrayen) van geen Forten en Casteelen in't minste gedacht werdt. Maar veel meer, dat hy, al 't geene door hem, te Waater of te Lande soude coomen veroverd te worden, herwaarts naar *Gluckstadt*, ofte elders in een Haaven, die hy daar toe bequaam vinden mochte, optebrenghen, schuldigh en gehouden syn soude.

Connende sulcks, sonder eenig tegenspreecken, van geen Forten en Casteelen; maar, alleenlyck van bewegelycke goederen verstaan werden. En boven dien, soo en wert hem met geen eenigh woort gepermitteert, 't Casteel ende Forten, naar syn behagen, aan *Uwe Coninckl. Mayest.*: geallieerde te cederen. Gelyck *d' Westind. Comp.*: selfs dwalende, andere soeckt dwalende te maacken.

Daar en boven, soo en seght den tweeden Articul, spreekende van 't Casteel en Forten, niet met d' minste syllab, dat d' Forten, van hem vermeerstert wordende, 't syner dispositie en welbehagen, sullen mogen veralieneert en verhandelt werden:

Maar ter contrarie wel uytdruckelyck, dat sy tot *Uwe Coninckl. Mayest.*: dienst, ende behoef van desselfs *Geoctroyeerde Affricaansche Compagnie* sullen staan.

Gelyck oock voor de oprichtinghe van de voorb *Deensche Comp. Uwe Coninckl. Mayest.*: met *Carlof* sodanigh getransigeert heeft, dat d' Forten en Logien, neffens al haar Artiglerij en Ammunitie, mitsdien aan haar (gelyck alreede beweesen) getransporteert en overgelevert syn.

Wordende sulcks met syn eygen missive, aan *d' Hr. Vogelsangb.*, wel vyfthien Maanden daar naar, toegestaan en geattesteert; mitsgaders het onwaarachtigh seggen van *d' Westind. Comp.*: sodanigh gerepousseert, dat hy, volgens syn formalien, noyt gedachten gehadt heeft, d' plaatsen te veralieneeren, en aan *d' Westind. Comp.*: te transporteeren; neen-maar deselve veel meer, ter dispositie van *Uwe Coninckl. Mayest.*: forghvuldelyck te conserveeren, gelyck hy oock uyt vigore van d' Capitulatie te doen, schuldigh was.

Want voor *eerst*, soo hadde *Carlof* de selve voor *Uwe Coninckl. Mayest.*: sonder eenige assistentie van d' *Westind. Comp.*: (doen ter tyt t' eenemaal onnodigh synde) met goet succes kloeckmoedelyck, onder *Uwe Coninckl. Mayest.*: gehoorzaamheyt gebracht, en volgens kryghs gebruyck, met garnisoen beset;

Ten *tweeden*, soo is mits deesen, 'tgeene van *Uwe Coninckl: Mayest*: by d' voorb Capitulatie, aangaande het stabilieeren van een *Deensche Affricaansche Comp.*, en het employeeren daar toe van de Forten, en plaatsen in *Guinea*, was geconditioneert, met der daat ge-effectueert geworden.

Synde alreede dickwils gedemonstreert, dat de sodanighe plaatsen, absoluyt sonder eenige reserve, aan haar toege-eygent syn.

Waar en tegen *Carlof* alle in *Guinea* veroverde goederen en coopmanschappen, volgens d' in Martio 1659. opgerichte Capitulatie, alleen voor sich behouden heeft.

Daar anders uyt kragt van d' in Anno 1657. gemaackte Capitulatie, wanneer hy 't Casteel en Forten, niet veroveren, en aan *Uwe Coninckl: Mayest*. leveren conde; van alle geconquesteerde Goederen en Coopmanschappen, onder geloofwaardigen Inventario, hy den thien-den penning te betaalen schuldigh was.

Wanneer nu uyt d' Capitulatie genoegsaam blyckt, dat *Hendrick Carlof*, gelyck hy selve bekendt, niet bemachtigt is geweest, die in *Guinea* geconquesteerde plaatsen, aan d' *Westind: Comp.* ofte iemandt anders te transporteeren:

Hoe onderstaat sich dan d' *Westind: Comp.* soo kondtbaare Attentaten en violente proceduren, waarmede sy d' gemaackte Capitulatie bedisputeeren, en d' gepleegde Enormiteyten, op *Hendrick Carlof* werpen, en hem daar en booven, tot sulcke feyten, indien hy tegens de Capitulatie gehandelt hadde, autoriseeren wil?

Het argste van deesen allen is noch on-aangeroert; Wanneer de *Westind: Comp.* 't spoor der reedelyckheyt geheel te buyten gaande, voorgeeft, als of yan deeser syde door tresneeren (gelyck die formalia luyden) en met *Carlof* niet connende accordeeren, tot sulck beiegeenen reeden gegeven waare; daar doch d' openbaare Contracten, geheel anders en beter bewyfen.

En dit is d' *Westind: Comp.* noch niet genoeg, sy derft in haar Remonstrantie noch voorgeeven, dat, alwas 't schoon dat *Carlof* door aanradingh, tegens syne Capitulatie gehandelt, en d' Conincklycke Forten haar overgelevert hadde, (gelyck hy doch niet gedaan heeft) in

sodanigen gelegenthey, *Uwe Coninckl: Mayest:* deselve niet van de *Westind: Comp:* als besitters des geroofden goets vorderen connen; maar op *Carlofs* persoon haare guarande, hadden moeten soecken.

Waar nu by *d³ Westind: Comp:* eenige Liefde tot Gerechtighey te vinden, sy soude sulcke dwalende gedachten veel eer verbannen, als door openbaaren druck, aan d' *Weereldt* bekendt maacken.

Naar dit alles vaart *d³ Westind: Comp:* wyder voort; mit d' hoogste Onwaarhey alleegerende, dat wanneer sy niet *Uwe Coninckl: Mayest:* Forten alsoo wegh genoomen hadde, deselve weder in handen der *Swarten* souden syn geraackt. Ende vermeent sulcks hiermeede te bevestigen: Dat *d² Fecusibe Day Joan Claasen*, d' *Deensche* dagelycks was dreygende; mont kosten voor gelt geweygert, als *Slaven* getraceert, en voorgenoomen haar met den eersten, in *Swedische* of *Engelsche* handen televeren.

Het is met *d³ Westind: Comp:* soo veel woorden soo veel fabulen; dewyl, gelyck alreede beweesen is, dat d' ongetrouwe *Verraders*, soo de *Forten* overgelevert hebben, in haar *Schryvens*, daar van niet een eenigh woort gedencken.

Gelyck oock *Samuel Smide*, cort t' vooren eer hy syne goddeloose aanslagen werckstellig gemaackt heeft, in syne brieven niet genoeg t' roemen weet, d' goede affectie soo d' *Swarten* tegens d' *Deensche*, dagelycks waaren bewysende.

Die beyde heyloose *Menschen*, *Smide* en *Canter*, die dit *Schelmstuck* met *Jasper van Heussen* gespeelt hebben, weeten geen andere motiven, wegens het overgeven voort te brengen, als des van *Heussen* bedriegelycke *Impressien*; 't welck hy lichtelyck heeft connen te weege brengen, naardemaal hy gesien heeft, dat sy haar diefachtige *Vingers*, soo begeerlyck naar den *Judas* buydel uytgestreckt hebben.

Wat wil *d³ Westind: Comp:* sigh oock veel op *Joan Claasen* beroepen? Heeft sy vergeeten, dat soo dra hy d' trouwloose overgevinge, neffens der *Westind: Comp:* bedrogh bespeurt heeft, ende d' *Hollandtsche* *Vlaggen* van 't *Casteel* aan *Cabo Cors* heeft sien afwaien, 't selvige *Casteel* alsoo voort belegert, *d³ Westind: Comp:* weder afgenoomen,

hun Volck daar uyt gedreven, en also haar wrevelmoedige daat vergolden heeft?

Wordende sulcks noch te meer bevestigt, mits dien d' *Westind: Comp:* in haar *Remonstrantie* selfs sustineert, dat d' Negros op *Fredericks-borgh* voor d' *Deensche Comp:* een huys gebouwt hebben, ende d' *Coninckl. Deensche Vlagge*, daar van af hebben laten waien.

Waar uyt dan immers ieder een oordeelen ende besluyten can, dat den *Day* niet is een vyandt van d' *Deensche* geweest; noch oock dat gedachte Negros, dit souden hebben derven onderneemen, indien haar Heer den *Coninck van Fetu* 't selve niet bevoolen hadde.

En by aldien, by d' *Westind: Comp:* (voor wiens oogen dit werck is geschiet) aan die plaats, over den *Coninck* en desselfs *Onderdanen*, het *Dominium* ende d' *Superioriteyt* geweest was; hoe draa souden sy achter Heer en knecht te gelyck geweest syn, om haar met geweld (waarmede sy doch seer gereet syn) weder buyten haare limiten te dryven, ende het *Ite mei socii & causam dicite ferro* geintoneert hebben.

En is dit een waarachtigh kenn-teecken, dat den *Coninck van Fetu* selve (en niet d' *Westind: Comp:*) Heer en Regent over syne Landen is. Waarmede dan der *Westind: Comp:* gepratendeerde, en ingebeelde *Superioriteyt*, in den diepsten afgrondt verfoncken leydt.

En schoon sy sikh in haar *Remonstrantie* geerne weder daar uyt wil wentelen, soo valt sy doch immer dieper daar in; mitsdien sy sikh selve geheel onwettigh autoriseert, d' *Deensche* op d' *Guineesche Custe* de *Negotie* te verbieden, met dit prætext (in plaats van gerechtelycke verdediginghe) dat d' *Costuymen* des Landts met sikh brengen, dat niemandt gehouden sy, eenige *Negotie* op die plaatsen, die een iegelyck in 't particulier toecomen, te tolereren. En treckt dat by *ex occasione* aan, dat sulck een gebruyck in onderscheydelycke, tusschen *Vranckryck* en *Engelandt*, oock andere *Potentaten*, ende d' *Vereenigbde Nederlanden-gemaackte tractaten*, geaprobeert werdt.

Op foodanighe gelimiteerde wyse; wanneer de *Onderdanen* de vrye *Commercie* op ieders Landen toegestaan werdt; dat sulcks maar van *Europa* te verstaan is.

Ende dat voor al op d' *Custe* van *Guinea*, door de *Portugeesen*,
Engel-

Engelfche, Deenfche, Sweedfche, en Nederlanders also gepractifeert werdt, dat een jegelycke Natie, haar eygen plaats behandelt.

Gelyck dan d' *Engelfche d' Westind: Comp:* niet toelaaten aan *Cormentyn*, of andere haar toe-behorende plaatsfen, te Negotieeren, en wat diergelycke fabuleufe vertellinghe meer fyn.

Hier is nu evenwel den vogel by syn eygen fangh bekendt, en moet d' *Westind: Comp:* rondt uyt tegens haar wil, selve bekennen, dat haar d' geroemde Superioriteyt op d' Goudt Cufte niet toekomt: Dewyl boven gedachte Natien, haare posten soo hun rechtmatig toebehooren, en van hun gepoffedeert werden, alleen behandelen, en niemant anders aldaar toelaten willen.

Dit leert oock d' dagelycksche ervaringhe, dat of wel de Coninck van *Hispanien, Masagam*, den Coninck van *Vranckryck, Gigery*, ende den Coninck van *Engelands, Tanger*, in *Barbarien* besitten; soo werdt nochtans geen onder deefe hooge Potentaten, dieshalven d' gantsche Barbarifche Cufte, sigh approprieren en tpe schryven.

En noch min verbiet daar door d' een den anderen, op d' selve Cufte, en infonderheyte op syn eygen plaats d' vrye Vaart en handelinghe.

Waarom tracht dan d' *Westind. Comp:* d' meester alleen te speelen, en andere met Nydt-giftige tanden afte byten; daar hun in't minste doch geen heerschappye toecomt, en sy maar gelyck andere Natien, te Negotieeren getolereert werdt? Gelyck 't selve op syn plaatse beweesen ende verclaart is, waar heen men sigh refereert: En vallen alsoo d' *Westind: Comp:* op sulcke valsche præfuppositis gebouwde *Jura superioritatis* t' eenemal daar heen, en verloopen gelyck als water.

Waarmede wil sy nu haar eygen gepractifeerde *molimina* op de Guineefche Cufte vorder verdedigen? En hoe wil of kan sy doch, daar sy selfs geen rechtmatige heerschappye heeft, maar daar d' fouveraine Coningen alles selfs poffedeeren, anderen Wetten voorschryven, ofte deselvighe, uyt die plaatsfen mêt gewelt verdryven?

Dat een iegelyck het synige, wat hem rechtmatigh toebehoort, in rust, en met vreden besitt, is recht en billyck: 'T welck oock van *Deenfcher* fyde, noyt is wederstreeft geworden.

Maar 'tgeene den eene goet geheeten is, moet den anderen niet quallyck afgenomen werden.

De Deensche Comp: heeft noyt gefocht aan d' *El Mina*, of andere der *Westind: Comp:* rechtmatigh toebehorende plaatfen, eenighe handelinghe te dryven, veel min gedachten gehadt, haar aldaar te turberen.

De Westind: Comp: bekendt selfs, dat fy aan *Cormenty*n en ander Engelsche plaatfen, oock niet handelen derft.

Ten overvloet is beweesen, dat *Uwe Coninckl: Mayest.* het Cafteel aan *Cabo Corso*, d' Forten aan *Annemabo* en *Tacquerary* rechtmatigh toecomen, al is't schoon dat d' selve haar, en derselven *Geftroyeerde Affricaansche Compagnie* van d'*Westind: Comp:* door verboden middelen af handigh gemaackt syn.

Boven dien heeft men van deser fyde, door middel van een eerlyck en openbaar contractt, den Berg *Amanfro*, soo nu *Fredericks-borgh* genaamdt is, met desselvs Zee-stranden, als meede een vrye aan- en afvaart, van den Coninck van *Fetu* gecocht: En dat al te dier tyt, wanneer d'*Westind: Comp:* niet d' waarde van een boon in *Cabo Cors* meester was, ofte hadde.

Met wat recht heeft fy dan deese plaats, jaar en dagh te water belegeren ende beschieten, alle aan- en afvaart verhinderen, alle *Deensche* fcheepen, welck daar arriveerden, met Vier en Swaart verjagen, ende eenige derselven geheel weghneemen konnen?

Is sulcks niet een rechte piratey? Voorseecker is het! Want geen onpartydigh mensch can het anders tituleeren; d'*Westind: Comp:* mach de saack bemantelen soo fy selfs wil.

Dat d'*Westind: Comp:* op *Orfouw* (nu *Christianus-borgh* genaamt) het alderminste oock niet te seggen heeft; is hier voor Largo gededucert.

Daar by is bekendt, dat d'*Engelsche* soo wel als d'*Deensche*, aan *Cabo Corso* een Logie, en d' vrye handelinghe hebben: Echter can de *Westind: Comp:* haar gepleegde quaat, selfs niet swygen, maar glorieert daar op in haar Remonstrantie, hoe fy d'*Engelsche* in plaats van courtoisie, met haar cannon bejegt heeft; en wert hier op soo moedigh, dat fy't selve tegens d'*Deensche*, als een heerlyck fundament van haar saack allegeert.

Overvloedigh is beweesen dat d' *Westind: Comp:* soo wel als andere Natiën, op d' *Affricaansche Goudt Custe*, maar *precario* negotieert, dat d' plaatsen, Forten en Logien, haar en haare vorfaaten, maar door Coninck: gunst ingeruymt ende verleent syn geworden, en dat sy d' selve noyt anders gehadt heeft, en noch besit: *Siquidem in his quæ à Principe habere & impetrare necesse est, possessio, vel quasi, præsumitur precaria.*

Veel minder can haar een sodanige Superioriteyt toewassen, Waar door sy sich voor een Heer des geheelen Landts uytgeeven, en andere Potentaten, die neffens haar daar ter plaats, *eodem jure & eadem libertate* possessie hebben, d' vrye vaart en negotie, beletten en weeren can. Dewyl met haar eygen (doch tegens haar wil) gedaane assertie, uyt d' Remonstrantie is te bewysen, dat sy van ieder Schip soo sy aldaar becoomt, d' Coningen des Landts een gewisse recognitie geven moet. En schoon sy alle Naamen opsoeckt, om dit kindt te herdoopen, soo heeft sy echter geen gevonden, die 't selve met eenige schyn van Recht, soude connen toegepast werden.

Daar en booven soo moet sy noch behalven dit, d' Coningen des Landts, aar die plaatsen daar sy haar Forten en Logien heeft, gelyck andere Natiën doen, den Maandelycken tribuyt, 't sy dat daar scheepen coomen ofte niet, volcomentlyek betaalen: Gelyck het aan d' *El Mina* selfs alsoo moet geobserveert werden.

Het sy nu datmen dit doopt en noemt, *Tribuyt, Tol, Recognitie*, of hoemen anders wil, soo en is, noch en werdt daar uyt geen teecken, en *nota Superioritatis*.

Alle Recht-verstandige Luyden sullen bekennen, en d' *Westind: Comp:* selfs, moet het *nolit vellet* toestaan, dat sulcke en diergelycke gifte of Recognitie, *vera signa ac symbola subjectionis* syn, ende dat daar en teegen d' *exactio & receptio* derselven, *indubitata tessera sublimioris eminentie* syn, waar door de *Jura Superioritatis* t' eenemal *liquidò* geprobeert connen werden.

Noch vorder climt d' *Westind: Comp:*, roepende met haar fabulen uyt d' Remonstrantie, in het bosch soo vreeslyck, dat selfs d' boomen daar van schudden; te weeten, dat op d' heele *Guineesche Custe*, niet een eenigh Landtschap gelegen is, 't welck de *Ho: Mo: Heeren Staaten*

Generaal der Vereenigde Nederlanden, quoad Majestatem, ende haar *quoad proprietatem*, niet subject en toebehorende is: Dewyl sy d'felve als conquesten naar veroveringh des Casteels d' *El Mina*, van d' Portugeesen *titulo possessionis & praescriptionis* behouden heeft.

Op sodanigen manier moeste den grooten *Oceaan* beneffens geheel *Africa*, d' *Westind: Comp:* alleen toebehooren, en alle Natien van de vryheyte der vaart, niet alleen op d' Custe van Guinea, maer overal ge-excludeert syn; 't en waare dat sy t'vooren eenige permissie van haar becoomen konden.

Maar dese verdichte chosfen, tot een bewys gebracht synde, sal men haast bevinden, dat d' selve niet veel van een Fabel differeren.

En insonderheyte soo geobserveert werdt, hoe geheel verre d' Guineesche Landtschappen, niet alleen over de *Goudt-* maar oock over de *Greyn-Tandt-* en *Slaven-Custe* sich strecken, dan sal in betrachtighe van d' situatie, en overgrooten omtreck, dese ingebeelde hoogheyte en Heerschappye haast vervallen.

En sal niets connen helpen, dat d' *Westind: Comp:*, met d' aankomst der Portugeesen, ende d' toelatinghe des Conincks *Caramanza*, tot het opbouwen van een coophuys, dit alles soeckte te onderstutten.

Wytloopigh is gedemonsteert, dat door d' besittinghe van 't Casteel d' *El Mina*, d' *Portugeesen* geen Superioriteyte over den Coninck, in wiens Ryck het leyte, als mede over andere Coningen, met wiens verlossy Logien gebouwt en handelinghe hebben gedreven, oyt gehadt, of te krygen getenteert hebben. Werdende oock noyt van haar gesocht, tertyt sy 't Casteel gebouwt, en onder des Conincks Jurisdicte geleest hebben, andere Potentaten en Natien, d' aanvaart ende d' commercie te beletten, veel min d' selve te exterminieren; gelyck d' *Westind: Comp:* met gewelt nu ettelycke jaaren herwaarts gedaan heeft.

Het en is niet vreemdt, dat d' *Portugeesen*, gedurende den oorlogh met d' *Hollanders*, d' *Westind: Comp:* onder 't Casteel d' *El Mina*, en andere haar in dien tyt (*per concessionem* der Coningen des Landts) besetene Logien, niet hebben tolereeren' noch lyden willen; dewyl sy openbaare vyanden en in vollen oorlogh begreepen waaren: Maar geensins dat sy daar door eenigh *Dominium*, of eygendom op d' *Goudt-Custe* wilden doordringen.

En soo d' *Westind: Comp:* dies ongeacht, s'gh hadde onderstaan, op d' Goudt Custe te negotieeren, soo soude 't selve doch heymelyck en door lordendrayery hebben moeten volbragt syn geweest; dewyl d' Coningen des Landts het niet geconsenteert hadden.

Dieshalven geheel frivool en nietigh synde, 't geene, waarmede d' *Westind: Comp:* aangaande haar Mayesteyt, Hoogheyt, possessie en eygendom over d' Landen van Guinea, in d' Remonstrantie met een ydele speculatie, tegens alle waarheyt, is glorieerde.

En even soo veel is te achten ende te gelooven, dat de Coningen en derselven onderdanen in 't Landt, haar souden subject en onderdanig syn, oock alsoo, dat sy haare *Jura & regalia*, daar door d' Portugeesen souden gecedeert hebben; om dat sy haar op hun begeeren, hebben permitteert Forten en Logien te bouwen, en met de Inwoonderen over 't een en 't ander, uyt kracht van d' opgerichte contracten, te handelen ende te sluyten.

Want 't een heeft seer wel geconcedeert, ende 't ander gereferveert connen werden; dewyl bekendt is, dat d' *Jura Superioritatis*, van de *rebus privatis* gesepareert syn, ende dat het *jus concedendi*, *hujus modi libertates*, onder d' *Regalia* getelt wordt.

In voegen de Coningen d' selve verdedight, ende noyt het minste daar van, aan iemandt onder eenigh prætext gecedeert hebben; alsoo dat het contrarie niet eens gepræsumeert werden can, aangesien d' sodanighe, *actus de genere eorum* syn, *que non solent facile concedi; castra saltem & alia loca singularia & specialia ad usum commerciorum sunt concessa, non per quandem potestatis abdicationem aut exaquatationem; sed per communicationem, concessionem, & modum beneficii.*

De *Westind: Comp:* noemt sulcke plaatsē in haar Remonstrantie selfs, uytgefette of afgescheydene Colonien, ende dat d' Portugeesen tot dien eynde, d' Forten aan *Axem* en *Chama* geleght hebben, op dat sy voor overval, daar in seecker mochten syn: Sy en hadden s'gh sodanig niet behoeren te bevreesen, wanneer alles in die Landen, *quoad Majestatem* haar onderdanig geweest was.

Genomen dat d' Coningen in diergelycke concessien, al iets *cum modificatione* vergunt hadden, en dat d' *Westind: Comp:* den tol van den

den vyfden vifch, aan d³ *El Mina* mochte hebben, 'foo en brengt evenwel 't felve geen Superioriteyt, of Heerschappye des Landts met figh, noch en is oock niet *ultra provinciam assignatam & loca concessa* te extendeeren.

En noch min can d³ *Westind. Comp:* met en neffens haar regeeren.

Sy fyn Coningen uyt krackt van Regeringhe, macht en Hoogheyt, fynde gefundeert, niet op eygene perfuafie, gelyck d' phantafien van d³ *Westind. Comp:*, maar op eene volgens alle rechten, wettige poffeffie; en dienvolgens, sonder eenigh tegenspreecken bevoegt ende bemachtight, alle Potentaten en Natien (gelyck als in't begin de *Portugeesen*, en daar naar d³ *Westind. Comp:* wedervaren is) in maniere gelyck boven gedaght, te vergunnen, niet alleen d' vrye aanvaart, en opbouwinge eeniger Forten en Logien, maar daar beneffens, met haar en haare subjecten, in hun Coninckryck en territorien, vry en ongemolesteert te negotieren, en hier by van alle concessien, figh vruchtbaarlyck te bedienen.

Op d' *Greyn-Tandt- en Slaven-Custen*, bevinden figh mede diergelycke *Emolumenta imperii*, alwaar d' Coningen, *Omnimoda Jurisdictio*, met al haar aanhang, graden en gerechtigheeden, in haar Coninckryck en Landen is toecomende.

Vermogende d' gedroomde competentie en verdichte *Dominia* van d³ *Westind. Comp:* noch minder daar tegen; aangefien d' *Portugeesen* aldaar geen voet Landts gehadt, oock geen Forten ofte Logien, noch *per modum concessionis*, noch *per modum contractus* beseeten hebben: En wat alsoo van haar niet gepoffedeert is geweest, dat heeft oock de *Westind. Comp:* op figh niet transfereren connen.

Wat voor een rechtvaardige *possessie* ofte *prescriptie* heeft de *Westind. Comp:* door occupering van 't Casteel d³ *El Mina*, en andere ver buyten 't selve Coninckryck (waar in 't gemelte Casteel leyt) leggende plaatsen, op d³ *Greyn-Tandt- en Slaven-Custe*, op figh connen brengen? Ende waarmede heeft sy, gelyck sy billyck doen soude, sodanigen titul wel connen bewyfen?

Vorwaar niet met d' minste acte, jaa niet met een eenigh letter, dat eenighe figh d' Heerschappye en 't gebiet der *Ho: Mo: Heeren Staa-*

sen Generaal, absolut souden gefubmitteert, en haare Stranden en Landen, opgedragen hebben. De Remonstrantie seght het wel, maar 't is *d' Westind: Comp.* onmogelyck te bewyfen.

Doch merckende dat niemandt naar dese pypen wil dansen, set sy d' ryen geheel om, en brenghet een paar ander schoenen voor den dagh; sigh latende verluynen, dat op d' gantsche Guineesche Custe geen Landtschap sy, alwaar sy niet haar Forten en Logien heeft, *ten eersten*.

Ende *ten tweeden*, dat sy met de Coningen des Landts, haare contracten sodanigh geclausuleert heeft; dat aldaar geen andere Natien als sy Negotieren mogen.

Beyde is ydel, en even soo weynigh te gelooven, als te bewyfen.

En of sy, hoe wel te vergeefs, 't *imperium* over soo veel Coninckrycken en Landen, haar selfs toeschryven wil, soo moet sy nochtans de Coningen haare Landts-hoogheyde ende gerechtigheyde ongeturbeert laaten: Ende daar sy t'vooren alles onder haar Subjectie, en Jurisdicctie, als haar eygen goet wilden betuynen, en naar haar trekken; soo laat sy echter den teugel, van sulck een aangematigde Hoogheyde, dapper schieten, en wil nu *ex capite contractus* den ketel overhangen.

Maar alle Weerelt-kundige, en insonderheyde de Zee-varende luyden, is genoech bekendt, dat *d' Westind: Comp.* tusschen *Cabo Verde* en *d' Goudt-Custe*, niet een eenige handels *Logie*, veel min eenige *Forssessen* heeft ofte besit: Buyten die, soo sy in d' rivier *Gambia* voor corten tyt, den *Hersogh van Courlande* afgenomen heeft.

Laat *d' Westind: Comp.* doch bewyfen dese haar grootmachtige Ryckdom, en toonen die plaats, in dit, over eenige hondert duytsche mylen streckende districte; waar in sy haar groot Babel gebouwt heeft:

Maar sulcks onmogelyck, oock dese Casteelen en Logien niet op Aarden, maar in d' lucht, en in haar herffenen gebouwt synde, soo sal sy sigh soo langh verbergen, tot dat sy weder te voorschyn gelaaten, en ter nootdrufft vergunt werdt, vor haar Scheepen en menschen, Water en hout te halen; want sy sulcks gelyck andere Natien, nergens als van d' Inwoonders, en met consent derselve; en dat niet eens sonder recognitie, obtineeren can.

Niettemin so moet noch alles onder der *Westind: Comp.* gebiet staan,

staan, en haar toebehorigh syn : *Verba sesquipedia sunt*, waarmede sigh d' Coningen in haar Heerschappy niet deturbeeren, veel min landt en luyden aftrotsen, en andere in haar plaats sitten laten.

Geset, sonder verkortinghe der Waarheyt, d' *Westind: Comp:* hadde in sulck een groot begryp, al d' een of d' ander Logie, gelyck sy doch niet heeft:

Soo en kan sy evenwel daarmede niet d' geringste Superioriteyt; over geheel Guinea sigh toe-eygenen; *Territorium seu districtum habere non dicitur is qui quid speciale in territorio habet*, en hoe seer sy oock daar naar streeft, soo en sal sy doch d' selve eeven soo weynigh, als het geheele Landt obtineren connen.

Den Coninck van *Arda* of een ander, op d' in de bocht leggende Slaven-Custe, alwaar d' *Westind: Comp:* tot bewaaringh van haar Slaven, misschien een Logie heeft, gevraagt wordende, of hy haar mitsdien 't Regiment, ende den Handel daar alleen te voeren vergunt hadde? Hy soude regt uyt van neen antwoorden, en dat het soo wyt daar van is, dat sy oock selfs soo wel als ander Natien, hem als Coninck en overicheyt des Landts, de opgestelde tol betalen moet: Invøegen sy noch Hout noch Water, sonder sodanighe giften becoomen can.

En *ad speciem* te gaan, sy moet van alle sortementen der ingebrachte waaren, 't sy van ylere Staven, Copere-beckens, Caraaen, Messen, of diergelycke, vyf stuks *in signum recognitionis* betalen.

'T en maackt oock geen considerabile Superioriteyt, dat aan de *Westind: Comp:* den vyfden visch, van de Negros aan d' *El Mina* woonende, moet gegeven worden.

Den oorspronck hier van regt geexamineert synde, salmen bevin- den, dat deese visch-tol, door d' *Portugeesen* van een *Negerin* gecocht is. En is een ellendigh gevolg dus te willen concludeeren: D' *Westind: Comp:* heeft den tol der visch, door coop aan sigh gebracht,

Ergo, syn 'haar alle die aan d' Zee en rivieren leggende Landen, subject en onderdanigh.

Geheel licht can dit gerefuteert werden, uyt 't exempel van alle Coninckrycken, Vorstendommen en Landen, alwaar selfs verscheyde Edelluyden, en andere vasallen, niet alleen den Tol van d' visch; maar de

de visscheryen selfs in eygendom besitten, en echter vasallen en onderdanen des Landt overicheyt, syn en blyven.

De *Westind: Comp:* noemt het selfs een tol in d' Remonstrantie, welck d' *Portugeesen* aan *Axem* en *Chama* d' Coningen hebben moeten betalen, tot erkenenis van haar opper-Heerschappye.

En op een ander plaats, dat d' inlandsche Coningen, de Coopluyden met exessive tollen beswaardten, tot dat eyndelyck d' Coningen, iets daar van geremitteert hebbende, (welcke *remissio* oock *de jura superioritatis* is) ieder Schip een *tanto* heeft moeten betaalen; nochtans en sal dit by haar noch geen recognitie syn, door welcke d' *præcaria possessio* can beweesen worden.

Even soo weynigh can d' *Westind: Comp:* waar maacken, dat sy met soo veel, in sulck een grooten begryp van soo veel Landtschappen, regeerende Coningen, diergelycke geroemde contracten opgericht heeft; inhoudende *dat niemandt als sy aldaar negotieeren souden.*

Lyt het oude gebruyck, van veele Jaaren herwaarts, blyft waar en seecker, dat d' vrye Guineesche *Greyn-Tandt- en Slaven-Custe*, soo wel onder *Roomsche Keyserlycke*, als *Uwe Coninckl: Mayest:*, en ander souvraine Potentaten Vlaggen, te weeten, *Engelsche, Sweedsche, Holsteinsche, en Courlandische*, veelvoudigh en onverhindert is behandelt. Want soo draa d' Naturellen op d' booven custe, eenige Scheepen maar sien coomen, syn sy met 50, 60, en dickwils met 100. canoos teffens, d' selve aan boort gecomen, en haare handelinghe, wederfydts onverhindert gedreeven.

Synde 't selve van d' Coningen noyt verbooden, noch van d' Subjecten geweert, met eenige turbatie in de commercie te doen; Maar ter contrarie, syn sy met alle vriendschap bejegend geworden, alsoo dat de Negros liever met d' selve, als met d' *Westind: Comp:* luyden (van welck' sy somtyts qualyck getraecteert worden) handelen en conversee-ren willen.

Voor deesen heeft d' *Westind: Comp:* sigh geen sonderlinge prærogative, voor andere, op d' Custe en in die Landen, aangematight ofte gebruyckt; maar noch andere potestates neffens sigh geleeden; de Coningen en Potentaten haar Vlaggen behoorlyck gerespecteert, en derselven Scheepen, op d' vrye Guineesche Custe ongemolesteert gelaaten: Gelyck

Gelyck 't selve uyt voorgedachte schryven aan Jasper van Heussen, niet anders gejudicceet can werden, beveelende d³ *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal*, aan hem (van Heussen) sub dato ^s *Gravenhaage*, den 23. September 1659. dat hy in goede nabuyrlycke correspondentie, met de *Deensche Comp:* converseeren, en d' selve wel bejegenen soude.

'T welck een relevante en uytnemende rato is, *que sola sufficit*, om d³ *Westind: Comp.* haar Souveraineteyt te repouffeeren: Want ('t geen wel te considereeren is) hadden sy eenighe Superioriteyt of eygendom aldaar, soo en souden de *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal*, haar niet bevoolen hebben, met d³ *Deensche Comp:* goede vriendschap te onderhouden, en d' selve wel te bejegenen, noch oock haar connen vergen, dat sy tegens haar interesse, deselve neffens sich souden lyden. Nu het sy dat sy 't gehadt hebben ofte niet, soo volgt doch onweder-spreeckelyck, dat sy al het recht hier door, ofte geremitteert, ofte oock *tacendo* geedeert en overgegeven heeft; gelyck sulcks by *Hugo Grotius lib: 2. de Jure pacis & belli cap. 4. n. 4.* te vinden is.

Maar geproeft hebbende, hoe soet en aangenaam het *vivitur ex rapto* sy; heeft sy aangevangen sonder onderscheyt, 't geene sy met haar Leeuws-claauwen, en Vossen-vel maar heeft connen afreycken, wegh te neemen, en daar en tegen andere het naarsien ende d' schaden gelaaten.

'T welck dan onder andere meer, oock met een levendige afbeeldinge betuygen connen, d' beyde Deensche Scheepen, den *Courier van Venetien* ende 't *Wapen van Gluckstadt*, beneffens d³ *Logie in Sira-Leona*.

En is dit eens voor al wytloopig gededuceert, om dat d³ *Westind: Comp:* haar onrechtvaerdige intentie, (waar door sy andere d' vrye vaart en Negotie op d' Guineesche *Greyn-Tandt-en Slaven-Custe*, als mede op *Uwe Mayest. Geoetroyeerde Affricaansche Comp:* toebehoerende plaatsen, op d' Goudt-Custe, met geweld beletten derft) hier op heeft willen fundeeren.

Genoechsaam is oock hier vooren verclaart, hoe bedriegelyck de *Westind: Comp:* aan 't Casteel tot *Cabo Corso* gecoomen is, dieshalven onnodigh 't selve weder aan te roeren.

Dit Casteel onwettigh besittende, can sy echter noch niet naarlaaten, dat van den Coninck van Fetu, rechtmatigh gecochte huys aan *Cabo Corso*, en in't selve d' vrye Handel, in een onbehoorlyck dispuyt te trecken; met prætext dat gemelde *Deensche huys*, onder 't cannon van het Casteel leght.

Voorwaar een nydige Wolfs prætensie tegens 't Schaap; want sy weet seer wel, dat dito Casteel *Uwe Coninckl: Mayest.*; en niet haar, wettigh toebehoort, dewyl sy 't selve met 't grootste onrecht genomen heeft, en noch besit; moetende 't selve volgens alle Rechten, wederomme geeyft ende geresitucert werden.

Op dat nu d' *Westind: Comp.* hier door sikh geen hoogheyt toeeygenen can; dewyl sy anders met sodanige Sprongen extraordinair veerdigh is:

Soo heeft d' *Deensche Comp.* van den Coninck van Fetu expres de vryheyt becoomen, 't selve huys te mogen fortificeeren, d' Coninckl: Vlagge daar van te laten waien, en met cannon in defensie te stellen, soo wel en niet minder als 't Casteel; gelyck sulcks met d' openbaare contracten can beweesen worden.

En dit geconsidereert werdende, blyckt klaar genoeg, dat *Cabo Corso*, niet aan d' Heeren Staaten Generaal of d' *Westind: Comp.* toebehoort: Invoegen oock d' *Engelsche* haar vryen handel aldaar hebben.

De *Westind: Comp.* behoeft sikh oock op den Coninck van Fetu niet beroepen, als of d' selve de *Jurisdicctie* aldaar niet en pratendeerde; maar haar violentie met goede oogen aangesien, en weynigh inclinatie tot d' *Deensche* gehadt soude hebben; en noch meer, indien haar Commandeur by dito Coninck voor de *Deensche* niet hadde geintercedeert, dat haar d' Swarten misschien al lang den hals soude gebroocken hebben.

Wie of d' *Westind: Comp.* op de mouw gebonden heeft, dat den Coninck van Fetu, aan *Cabo Corso* geen *Jurisdicctie* en pratendeert? Is 't haar vergeeten, of wil sy het al weetende niet weten, hoe dat gemelde Coninck haar quade feyten, op d' reede voor *Cabo Corso*, tegens de *Deensche* en *Engelsche*, geheel niet gevallen, maar ter contrarie een atkeer daar van gehadt heeft? Soo dat hy 't sikh grootelycks heeft gebelgt,

belgt, en d^o *Westind: Comp:* Commandeur sulcks doen verbieden; maar door manquement van Scheepen 't selve niet connende beletten, heeft dickwils 't Casteel d^o *El Mina* sodanigh benauwt, dat sy aldaar niet een dronck versch water conden becoomen; maar moesten 't selve van andere plaatsen, mits betalende de gewoonlycke brandewyns tol, laten haalen.

Heeft niet, *naast Gods*, den Coninck van *Fetu*, tot op dato, de *Deensche* en *Engelsche* aan *Cabo Corso*, tegens d^o *Westind: Comp:* haar menigvuldige machinatie en practiquen, welck sy dickwils met het in brandt steecken der logie, en andere gevaarlycke exploiten, in't werck gestelt heeft, naar syn uytterste vermogen gemainteneert, en by haar wettige possessie, volgens de contracten geprotegeert?

Hadden de *Deensche* moeten wachten, tot dat der *Westind: Comp:* *Commandeur*, voor haar by den Coninck van *Fetu*, geintercedeert hadde; sy waaren al langh verlooren geweest.

Soude wel den Wolf voor 't Schaap intercedeeren? Ter contrarie; hadde *Valckenborgh*, *Deensche* en *Engelsche* t'samen op een dag capot connen maacken, hy hadde geen twee daar toe genoomen.

Synde hier van syne onbetamelycke actien, en dat hy groot geldt daar op gestelt heeft, meer als te veel openbaar.

Oock soo dat de Swarte heydenen een schrick daar van hebben.

Dewyl nu door deese feytelyckheeden, d^o *Westind: Comp:* haar *quaade Saacke*, de heele Weereldt openbaar is; soo blyckt daar-en-teegen, d^o *Deensche Comp: rechtveerdige Saacke*, soo veel te klaarder, Sulcks dat een apparentie (gelyck d^o *Westid: Comp:* tot haar verdedingh seer ongerymt aantreect) hier niet eens en behoeft in consideratie getrocken te werden.

Uwe Coninckl: Mayest: Casteel en Forten, besit d^o *Westind: Comp:* met onrecht en geweld, dewyl sy d' selve, gelyck overvloedigh beweesen is, *Uwe Mayest:* soo bedriegelyck ontvreemt heeft.

Met wat recht can haar dan d' wettige possessie toecomen?

En noch te minder, dewyl *Uwe Coninckl: Mayest:* gedeputeerden in den Haagh, dickwils hebben gepresenteert, d' Original-contracten, welck in *Uwe Mayest:* en in derselven *Comp:* naam, met verschey-

de Coningen in Guinea opgericht syn geworden, waar uyt haar wettige possessie Sonnen klaar blyckt, te produceeren.

Maar tot soodanige productie, heeft *Uwe Coninckl. Mayest.* niet tegenstaande veel bemoeyingen, (door 't contramineeren van de *West-Ind: Comp.*) noyt connen geraacken.

Voor de rest, soo behoort 't wytloopigh gekladd, van *Hendrick Carlofen* syn adhärenten (waarmede d' *Westind: Comp.* haar Remonstrantie doorspeekt heeft, ende de ongerechtigheyt van haar violente actien, meent te supprimeeren) niet ter saacken, en dien volgende niet waardigh om te beantwoorden.

Dewyl hier niet de vraagh is, wat *Hendrick Carlof*, eer en te voren hy in *Coninckl. Deensche* dienst, eedt, en pligt getreden, voor een Man geweest is: Oft hy d' *Westind: Comp.* voor een jongen, of voor een Generaal gediend, hoe hy sich daar by gecomporteert, van haar af, en in *Sweedtsche* dienst sich begeven heeft: En op wat manier hy naderhandt in *Coninckl. Deensche* employ geraackt is, ofte met wat lieden in *Amsterdam*, hy correspondentie gehadt heeft; Item hoe hy in Anno 1657. met *Coninckl. Deensche Commissie*, om derselver vyanden afbreuck te doen, tot 't exployt naar Guinea sich begeven heeft.

Meriterende dit alles niet, den tyt en 't papier daarover te verquisten.

'T is genoeg, dat d' *Westind: Comp.* selfs bekennen moet, dat gemelde *Carlof* in de naam der *Sweedtsche Mayesteyt*, en desselcks *Affri-caansche Comp.* Anno 1650. op d' Goudt-Custe van Guinea, aan *Cabo Corso*, *Snnemabo*, *Tacquerary* en *Acraa* d' possessie genoomen, en *Casteel*, *Fortressen* en *Logie* gebouwt heeft, met consent van de Coningen; invoegen d' *Westind: Comp.* in 't Coninckryck *Fetu*, selfs twee broeders allegert, die hem daartoe geholpen hebben; Waar van d' een *Hennequa* d' Coninck van *Fetu* selfs, ende d' ander, *Joan Claasen* alias *Acrovisan Day*, de derde in de regeringhe geweest is.

Vorder moet sy bekennen, dat sy sulcks niet connende verhinderen, d' *Fortressen* en *Logie*, soo langh d' selve van d' *Sweedtsche* syn gepossideert geweest, beneffens haaren vryen handel, heeft moeten ongeturbeert laten.

En selfs, gelyck hier vooren gedacht, hebben niet alleen de bedienende, maar oock de Commandeurs, een den ander d' visite gegeven, wel bejegt, 'en goede vriendschap gehouden.

Oock en heeft d^o *Westind: Comp:* d' Sweedsche Scheepen, in soo langen tyt, aan dese vier genoemde plaatsen, noch op d' geheele *Greyn-Tandt- en Slaven-Custe*, in 't minste niet derven molesteeren, noch de aan- en afvaart weeren, schoon dat sy veel scheepen tegens een aldaar hadde.

De *Westind: Comp:* loochent meede niet, dat *Hendrick Carlof*, in *Uwe Coninckl: Mayest:* dienst, eedt, en pligt geweest is :

Ende dat van hem in Anno 1658, onder derselven naam en patent, 't Casteel aan *Cabo Corso*, d' Fortressen aan *Innemabo en Tacquerary*, beneffens d' Logie aan *Orsouw* gewapender handt, geconquesteert en vermeestert syn.

Waar uyt wederom volgt, dat *Uwe Coninckl: Mayest:* daar door d' selve possessie, die de Sweeden voor deesen gehadt, *pleno jure* aan sich gebracht hebben.

En heeft *Hendrick Carlof*, volgens syn schuldige pligt, 't selve *jus*, in d' Capitulatie, aan *Uwe Mayest: absolutè* gecedeert, en overgedragen.

Soo dat het een opgeraapt vercierfel is, dat *Carlof* van een Amsterdammer coopman soude geperstuadeert syn, om syn gegeven woort te breecken, gelyck of hy (*Carlof*) niet verstant's genoeg hadde, syn capitulatie gedachtig te syn, volgens welcke hy obligaat was de Forten te cedeeren.

En wordt dit pointt alleen aangetrocken, om dat de *Westind: Comp:*, Schryvende, dat een Coopman, *Carlof* geperstuadeert heeft syn woort te breecken, selfs toestemt, dat daar te vooren geen contracten syn geweest, en dienvolgende deselve oock niet valideeren connen.

Het geen d^o *Westind: Comp:* vorders tot het voltrecken van d' Remonstrantie (dewyl 't haar aan goede materie ontbreeckt) in een lange verdedete Schotel opdraagt, te weten, wat met *Hendrick Carlof*, en eenige tot Amsterdam wonende perfoonen, in wyn en bier-huysen als anders, gepasseert is ; sulcks is naar merite, onder d' Hollandtsche

Schuyt praatjens , en blaauwe boeckjens te refereren ; connende de *Deensche Comp:* dewyl 't haar niet aangaat , in 't minste oock niet præjudicieren : Heeft of foeckt d' *Westind: Comp:* op die in d' Remonstrantie genoemde luyden eenige prætenſie , soo syn d' selve onder haar Overicheyt , voor wien sy ten antwoord staan moeten , buyten twyffel genoegh te vinden.

Maar dat *Johan de Swaan* , neffens eenighe andere tot Amsterdam , van *Uwe Coninckl: Mayest:* 't *Octroy* op Guinea , soude geobtimeert , ende d' *Deensche Comp:* (gelyck d' *Westind: Comp:* valschelyck voorgeeft) gestabilieert en in trein gebracht hebben ; is niet als een calumnie , waarmede sy haar fenynige affecten , genoegh openbaar maackt , want sy 't selve niet met d' minste documenten can waar maacken , alwaar 't oock dat sy de tincture van 't alderfynste Guineesche Goudt in haar inckt quam te gieten ; ofte *ad exemplum Samuel Smidts* en conforten , door d' bespraacksaamheyt van haar 5000. en 4000. sc: ducaten , valsche getuygen hier toe te becoopen.

Alhoewel nu sulcke valsche beschuldigingen , geen antwoord meriteren , en *Uwe Coninckl: Mayest:* weet , hoedanigh sy haar *Octroy* aan haar Onderdaanen , en vrye luyden gegeven heeft :

Soo moet echter d' *Westind: Comp:* en alle gerechtigheyt beminde menschen , d' waarheyts fundamenten , openbaar voorgestelt , en als met d' vinger gethoont worden.

Het is openbaar en bekend , naar dat *Uwe Coninckl: Mayest:* in d' maant Marty 1659. met *Hendrick Carolof* , wegens 't gedaan exploit in Guinea , heeft laten liquideeren , dat hy (Carolof) uyt kraght derselve Capitulatie , *Uwe Mayest:* d' veroverde Forten in Guinea heeft getransporteert.

Waar op *Uwe Coninckl: Mayest:* uyt Coninckl: Macht , en vaderlycke voorſorge tot haar getrouwe Onderdanen , als mede tot bysonder welvaaren van haar Stadt en Vestinghe *Gluckstadt* , een vrye *Affricaansche Comp:* gestabilieert , en uyt haar Coninckrycken , Vorstendommen en Landen , op d' vrye Custe van Guinea , en haar wettigh toebehorende plaatsen , d' vaart en commercie , door haar *Coninckl: Octroy* geprivilegeert , noch cortelyck gerenoveert , ende in 't een en 't ander

verbetert heeft; daar by oock 't opgestelde reglement, neffens die daar in genoemde Directeurs, en andere gedeputeerden, aldergenadigst confirmerende.

Gelyck dan oock de naamen, ende het werckelyck fournissement der gelderen, van alle interessenten, sonder d' minste *subornatie*, 'twelck van soo veel eerlycke Luyden niet en is te præsumeren, openbaar en waarachtigh is: Soo dat d' *Westind. Comp.* schoon sy den Cerberum met al syn aanhangh uyt d' hel te voorschyn bracht, en te hulp nam, nochtans niet machtigh genoeg sal syn, deese evidente acten te vernietigen, noch d' *Coninckl. geotroyeerde Comp.* met al haar valsche beschuldigingen, en injurieuse verwytingen, om-verre te stooten; veel min, soo veel vornaame eerlycke Luyden, in *homines personatos & larvatos*, die sigh in plaats van andere opstellen laaten, te transformeeren.

De *Deensche Comp.* heeft *Joban de Swaan* tot *Amsterdam*, wel als haar Factoor geimploieert, om eenige Scheepen en goederen, voor haar in te coopen, en op *Gluckstade* te senden, oock wel eenige goederen van hier aan hem gefonden, om aldaar te vercoopen, mits hem altyt syn provisie betalende; en soo veel te vrymoediger, dewyl hy van *Uwe Coninckl. Mayest.* aldergenadigst daar toe geauthoriscert is.

Maar of gemelde de *Swaan*, sigh hier toe can laten employeeren, ofte niet; dat sal hy selfs wel verdedigen.

Uyt 't Octroy dat d' *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal*, aan de *Westind. Comp.* verleent hebben, can echter de *Deensche Comp.* niet begrypen, dat *Uwe Coninckl. Mayest.* en desselfs onderdanen ongeoorlooft sy, een Factoor in *Amsterdam* te mogen hebben, en door hem, Scheepen en goederen in te mogen coopen.

Die Luyden soo d' *Westind. Comp.* in d' Remonstrantie puer tot een schimp genoemt heeft, gaan de *Deensche Comp.* niet aan; en heeft sy noch veel minder met *Hendrick Carlof* uytstaan.

Geset, hoewel niet toegestaan, dat jemandt uyt de ondersaaten der *Vereenigde Nederlanden*, door de tweede of derde handt, onder de *Coninckl. Deensche*, of d' *Engelsche Royale*, of d' *France Oost- en Westind. Comp.* sorteerde, soude daarom d' onrechtvaerdige *Westind. Comp.*

Comp: sodanige *Coninckl: Comp:*, door opgeraapte prætexten, en onbehoorlycke middelen, molesteeren en beschadigen mogen?

De *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden*, synde der *Westind: Comp:* hooge Overicheyt, sullen haar noyt sodanige autoriteyt gegeven hebben, waar door andere connen gepræjudiceert, en van haar recht gepriveert worden.

Boven dien sullen, noch en connen sy geen Wetten stellen, verder als haar *Jurisdictione* streckt; en syn diegeene soo daar buyten syn, deselve in't minste niet onderworpen.

Het *Octroy* streckt oock niet wyder, als op Hollandtsche ingeseten en onderdanen, de selve daar tegens handelende, syn schuldigh aan haar overicheyt, reeden en antwoord te geeven.

De Weereldt is genoeg bekendt, dat (ander *Coninckl: Comp:* alhier voorby gaande) in d' Hollandtsche *Oost- en Westind: Comp:* alle vreemde Natien, door geheel Europa, sorteren en participeeren, en dat de actien dagelycks naar d' conjuncture der tyden, sonder onderscheyt van in- of uyt-landtsche, aan die, soo 't meeste gelt geeft, openbaar vercocht werden: Wordende bysondere actien handelinghe, daar meede gedreeven.

En weet d' *Westind: Comp:* seer wel, dat in haar hebbende *Octroy*, in't *negende*, en *vierentwintigste* articul, en in haar *reglement* in't *negende* articul, d' vreemde en uytlandtsche, selfs d' onvrÿe personen, die in d' gedachte articulen genoemd, en daar door niemandt als de vyanden, of die in des vyandts landt syn woonende, connen verstaan worden, meer vrÿheyt als d' inlandtsche selfs, gedefereert syn, invoegen sy de vrÿheyt van d' tol, soo wel als d' ingeseten der *Vereenigde Nederlanden* effectivelyck genieten; gelyck in d' geallegerde articulen, wÿtloppigh te sien is.

Hoe comt dan d' *Westind: Comp:* noch soo stout, dat sy derst reeden en' antwoord eysschen, van den toestandt der *Deensche Affricaansche Comp:*, en dat soo nauwkeurigh, dat sy oock specialiter d' naamen van de interessenten, haar *extractie*, *afcomst*, *geboorte*, *wooninge*, *Ryckdoms en vermoogen*, van waar jeder een syn gelt, dat hy in dese *Compagnie* herideert, genomen, of hy sulcks uyt syn Cas, of op renten, bede-

bodemary, of wissel gefourneert, en geprovideert heeft, accurat weeten, ende daar van bericht syn wil.

Om dit te begeeren, behoort *d^o Westind: Comp:* haar een weynigh beeter te beraden, en sich selfs examinerende, de vinger in d' aarde te steecken, soo fullen sy seer haast gewaar worden, hoe sleghte neering in dit cas oock by haar is, dewyl sy selfs op bodemary reeden, en een groote præmi betaalen moet.

Seer qualyck staande, dat men door het sien van de splinter in eens anderen oog, sich van d' balck in syn eygen oog niet onlasten can.

Sy heeft nimmermeer vernoomen, dat *d^o Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden*, oyt is voorgeschreeven, wat voor participanten, sy in haar *Oost- en Westind: Comp:* aanneemen en octroyeeren sullen.

En alsoo voortgaande, wordt de *Resident* in s' *Gravenhaage* de *Hr. Petrus Charisius*, mede van d' *Westind: Comp:* overgehaalt; hebbende doch niet anders als op *Uwe Coninckl: Mayest:* bevel, aan d' *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal*, satisfactie, en redrefs van deese saacke versocht: En in alle syn memorien, de rechtvaerdigheyt der saacke, insonderheyt in die, soo syn E: op den 29. February deses Jaars heeft overgegeven, tot een fundament stellende, niet anders als de puere waarheyt van d' *Westind: Comp.* en haare feyten geschreeven.

Tot een besluyt, wil *d^o Westind: Comp:* haar heerlycke elucidatie, die niet anders als op ongerechtigheyt, en valsche beschuldige gefundeert is, hiermede in de Remonstrantie versegelen.

Schryvende, dat d' verantwoordinghe van d' *Deensche Comp:* aan *Uwe Coninckl: Mayest:*, tegens d' *Westind: Comp:* haar onrechtvaerdige *Doleantie* van den 31. January *stilo nova* deeses Jaars, gedaan: den 19. ouden en 29. nieuwen styl, sonder d' naam van d' maant, en sonder onderteykeningh is geweest; daar doch d' selve *Deductie expressè* den 29. January *stilo veteri* 1664. gedateert, met behoorlycke submissie onderteekent, en *Uwe Coninckl: Mayest:* van hier uyt *Gluckstadt*, alderonderdanigst toegesonden is, gelyck den datum uyt d' copy, aan de *Hr. Resident Charisius*, naar den *Haagh* gesonden, Sonnen klaar blyckt.

[†] Is. d' *Westind: Comp:* oock niet vergeten, dewyl haar van de

Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal, de copy, waar uyt sy haar actie meest geintendeert heeft, voort naar de insinuatie is toegesonden.

Echter ontfiet sy sijn niet, soo een openbaar gedrukt en geschreeven schrift, te carpeeren, en den datum geheele thien dagen te anticipceeren; stellende voor den 29. January ouden; den 19. ouden en 29. nieuwen styl, ten aansien dat sy haar *Doleantie*, waar op der *Deensche Comp:* antwoord is gemaekt, op den $\frac{2}{3}$ $\frac{1}{1}$. January eerst overgegeven heeft.

Of nu, op haar ongefondeerde *Doleantie*, den 29. January ouden styl, van hier, aan *Uwe Coninckl: Mayest:* niet heeft connen geantwoort, ende d' copy op den $\frac{2}{15}$. February in den Haag overgegeven werden: steltmen aan alle ongepassioneerde menschen het oordeel.

Alsoo van een boosheyt tot d' ander vervallende, soeckt sy noch haar violente actien, met bysondere ordonantien en statuten van haar overicheyt te bedecken; 't welck haar oock niet helpen sal.

De Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal, weten wel dat haare Wetten, niet verder als over d' ingesecten van haare Provicien en strecken: En dat d' *Deensche Comp:* daar aan in't minste niet verbonden is.

Maar om weder op d' *Westind: Comp:* haar onbehoorlycke actien te coomen:

Wat recht heeft sy, de *Deensche Affricaansche Comp:* te disputeeren, dat d' selve geen Scheepen en goederen, in Hollandt mach laten coopen, om tot *Coninckl:* en haar eygen dienst te employeeren, daar doch een ieder, die geen openbaare vyandt is, mits betalende des Landts gerechtigheyt, vry staat te negotieeren?

Maar tot meerder verclaaringe van 't geroofde Schip, den *Courier van Venetien*, moct men d' *Westind: Comp:* (die siende blindt is) de Waarheyt een weynigh naackter voorleggen, op dat d' gantsche Weereldt sien can, dat sy in haar Remonstrantie, oock weegens dit point, veel te luyde geroepen heeft.

Het is waar, dat d' vrye *Deensche Affricaansche Comp:* voor haar Gelde, door d' Factoor *Johan de Swaan*, 't gemelde Schip, en enige goederen, in *Amsterdam* heeft doen coopen, en naar *Gluckstadt*, aan d' *Directeurs* senden; synde soo wel den veertigsten penningh wegens 't schip, als d' tol van d' goederen, tot *Amsterdam* volcoomen betaalt,

waar

waar van d' passepoorden of convoy cedels, welck expres op *Gluckstadt* luyden, in originali connen gedemonstreert werden.

En heeft gemelde de Swaan als een Factoor, hier van syn behoorelycke provisie genooten, verder kendt d' *Deensche Comp.* hem in't minste niet.

'T Schip met d' indelade Goederen, heeft een Engelschipper, met namen *Albert Thamsen*, van Amsterdam alhier in *Gluckstadt* gebracht, en aan d' Directeurs overgelevert, die 't selve ontfangen, 't volck haare huer betaalt, en afgedanckt hebben.

Naar omtrent twee maanden verblyf alhier in *Gluckstadt*, is dito Schip van de *Deensche Comp.*, en niet van Amsterdammers, tot een vojagie naar Guinea geequipeert, geprovideert, met cargasoen beladen, met volck bemandt, en onder *Coninckl. Deensche Vlagge* en *Zee-passen*, voor haar eygen reeckeninghe, van hier, naar *Uwe Coninckl. Mayest.* plaatsen geexpedieert, blyvende niemandt anders van 't eerste volck daar op, als den Schipper, Stierman, constabel, en een jongen; en syn den Schipper, naar onderteekeninghe der cognossementen, door de Directeurs, de brieven aan d' *Deenschen Commandant Joost Cramer*, waar by oock een *Coninckl. Schryvens* was, en een richtige Factura der cargasoenen, beneffens syn instructie verhandtreyckt.

Waar op het dan in foodanige manier, van *Gluckstadt*, en niet van *Amsterdam*, gelyck d' *Westind. Comp.* dese *nugas* voorstelt, onderseyl en in Zee gegaan is :

Ende omtrent *Cabo de Palm*, welck noch meer als hondert mylen van 't Casteel d' *El Mina* is, gearriveert synde, en syn cours al vorder naar *Fredericks-borgh* en *Cabo Corso* willende stellen, syn twee *West-Ind. Comp.* Scheepen, 't Post-paardt en den Eendraght gecoomen, die het selve, on-aangesien d' *Coninckl. Zee-passen*, als Zee-roovers wegh genoomen, en naar d' *El Mina* gebracht hebben, alwaar *Jasper van Heussen* 't volck van haar goederen berooft, en in de gevanckenis, de voornaamste, thien wecken langh swaar getormenteert, Het schip en goet tegens alle rechten geconfisqueert, en d' *Coninckl.* als andere documenten, onder sigh geslagen heeft.

De *Deensche Commandant* op *Fredericks-borgh*, heeft in d' naam van *Uwe Coninckl. Mayest.* tot drie verscheyde reysen, aan van Heussen gesonden, de restitutie van volck en goederen geeffst, oock daar teegens behoorlyck geprotesteert, echter niets connen obtineeren, ja het volck niet moogen te sien ofte te sprecken crygen.

De gevangenen, heeft *Jasper van Heussen*, door dreygementen geperuaeert, dat sy souden sweeren, dat sodanige Hollandische reeders in't Schip waaren, als hy haar uyt syn herffenen voorschreef, 't selve niet willende helpen, meende haar met belofte van Vryheyd daar toe te beweegen, en soo sy het niet en deeden, datmen haar in swaarder banden leggen, en d' Egipthische tichel-steenen verbubbelen soude.

Gelyck oock de postmeester van Hamborg syn soon, *Dirck Gerbrands*, voor assistent uytgevaren synde, om dat hy niet valsch heeft willen sweeren, onder sodanigh een jock seer ellendigh geleeden heeft, en eyndelyck naar *Westindien*, om aldaar te sterven ende te verderven, gefonden is: Connende sulcks met, soo wel voor d' Heeren Burgermeesteren der Stadt Amsterdam, als hier voor de Overicheyt, be-eedigde attestatie, beweesen worden :

Met dese circumstantie; indien *Jasper van Heussen*, eenige andere bewysen, van haar quam te produceeren, dat die valsch, en van hem selfs gepractiseert waaren.

Schandelyck staat het d' *Westind. Comp.* dat sy dit factum noch bemantelen, en *aperta fraudi speciem juris* imponeeren wil; voorgeevende dat 't schip met syn ladingh, door sententie geconfisqueert is, welke sententie d' *Deensche Commandant* in *Guinea*, mede geweygert is.

Dit echter, haar te gevalle, gelooft wordende, soo is doch deselve niet anders, als van louter nulliteyten te samen gelapt, en moet by haar een nieuwe *Jurisprudentie*, ontstaan syn, waar door d' een d' ander, 't syne eerst afneemen, en daar naar, *contra non citatum nec: audisum*, een sententie van confiscatie in *propria causa*, uytsprecken can.

En schoon sy meent d' Sententie, met deese dry slegte poincten wel bewaart te sullen syn, sal echter niet volgen 't geen sy wil,
want

want d'felve foo swack fyn ; dat fy van d' minste wint connen omge-
waeyt worden.

Het *eerste* sal weesen , dat Schip en goet in Amsterdam ge-
cocht is.

Het *tweede* , dat Johan de Swaan en Hendrick Carlof , reeders
daar in fyn.

Ende 't *derde* , om dat de *Coninckl. Zee-passen* , niet alleen op
Cabo Corso , maar oock op *Annemabo en Tacquerary* (welck plaat-
sen fyn , die d' *Westind. Comp.* voor sich vindiceeren wil) luyden.

Synde deese uytfinnicheeden , van gelycke fatsoen als d' Sen-
tentie .

Invoegen 't *eerste* point van selfs terstont weghvalt ; dewyl 't
Schip in Hollandt wel gecocht , maar voort van daar , naar Gluckstadt
gebracht is.

Het *tweede* heeft hiermede syn expeditie , dat niet *Johan de Swaan* ,
noch *Hendrick Carlof* en andere , maar de *Coninckl. Directeurs* , en de
Deensche Affricaansche Comp. interessenten , legitime reeders syn : Heb-
bende oock daar op , in *Uwe Mayest.* eedt en pligt , vry volck aangeno-
men , en hier ter steede maant-gelt op d' handt gegeven .

Alsoo dat dit Schip met syn geheele ladingh , eenig en alleen , de
Deensche Affricaansche Comp. eygen geweest is , en geen mensch ter
wecreldt daar op , d' minste prætensie gehadt heeft .

Connende 't selve , gelyck voor deesen aan de *Hollandische Resi-*
dent , d' *Hr. Jacob le Maire* geschiet is , t' allen tyden met eedelycke
bewysen , aan alle gerechtigheyt-beminnende Rechters , gedemonstre-
ert werden .

Genoomen (gelyck niet geschiet is) dit Schip was van *Amster-*
dam recht per *Guinea* , naar *Fredericks-borgh* en *Cabo Corso* geseylt :
Wat soude het wel voor een groot crimen geweest syn ? En wat soude
d' *Westind. Comp.* met recht , daar op connen prætendeceren ?

Want 'ten is niet naar haar , maar naar d' *Deensche Comp.* plaat-
sen gedestineert geweest , waatheen het met recht heeft moogen
seylen .

En of wel d³ *Westind. Comp.* in d' Remonstrantie, verscheyde per-
soonen, die sy geerne tot participanten maacken wil, naamkundigh ge-
maackt heeft, (en alle mogelycke debvoiren aanwendt, d' selve eenige
Schaade toe te voegen) soo sal sy echter sulcks, met oprechte documen-
ten, in eeuwigheyt niet connen doceeren.

Genomen, dat jemandt van d' genoemde persoonen, onder een of
ander vry participant der *Deensche Comp.* sorteerde, (gelyck in waar-
heyt niet en is) daarom soude haar niet vry staan, de *Coninckl. Comp.*
te reformeeren, vlaggen en Zee-passen te despecteeren, haar vaart en
handel te turbeeren, d' Scheepen en goederen op vrye Zee, met sodanigh
een violentie te ontweldigen.

Het derde point betreffende, verdwynt hiermeede, dat d' *Co-
ninckl. Zee-passen*, waarmede 't Schip voorsien was, oprecht, en soo
gestelt waaren, dat d³ *Westind. Comp.* aan desselvs volcomen authori-
teyt niet eens en behoeft te twyffelen.

En of schoon in alle *Zee-passen*, die dry genoemde plaatsen, klaar
genomineert stonden, 't soude geen onrecht syn; dewyl deselve, ge-
lyck hier voor beweesen is, niet d³ *Westind. Comp.* oft sy die tegen-
woordigh *de facto* besitt, maar *Uwe Coninckl. Mayest.* wettigh toe-
behooren.

En heeft sy uyt d³ *Deensche Directeurs* instructie, Cognossemen-
ten en brieven, die sy uyt dit geroofde Schip becoomen heeft, klaar ge-
noech vernoomen, dat daar geen ander ordre was, als naar *Fredericks-
borgh* aan d³ *Deensche Commandant*, d' ladinghe te brengen, en desselvs
Ordre vorder te volgen.

Nochtans soo heeft van Heussen een onbehoorlycke Sententie
daar'over laten gaan, wordende van d³ *Westind. Comp.* soo hoogh
gecanoniseert, dat sy deselve in d' Remonstrantie, 't Hof- en Admirali-
teyts gericht in Hollandt, gelyck stellen derst.

Hier over aan *Uwe Coninckl. Mayest.* de *Deensche Comp.* on-
derdanig geclaaght hebbende, heeft *Uwe Mayest.* belieft, een brief aan
d³ *Ho. Mo. Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden*
te schryven, en restitutie van Schip en goederen, mitsgaders reparatie

van Schaden, of by weygeringhe, arrest op der *Westind. Comp.* Goudt en Oliphants-tanden, door desselfs Resident in den Haage, d' Heer Petrus Charisius ernstlyck te versoecken.

Maar in plaats van antwoordt, geeft d' *Westind. Comp.* in de Remonstrantie, hoewel sonder fundament voor, dat de *Heeren Staaten van Hollandt en West-vrieslandt*, op den 23. en 24. Marty 1662. hetneemen, en d' confiscatie van Schip en goederen, geaprobeert hebben.

En of soodanige Approbatie conde geproduceert werden, soo was doch de selve volgens alle Rechten, even soo min, als het *factum* te verantwoorden.

Naardemaal de *Deensche Comp.* sigh noyt voor de *Ho. Mo. Heeren Staaten Generaal*, ofte voor de *ED. Groot Mogende Heeren Staaten van Hollandt en West-Vrieslandt*, in proces ingelaaten, haare vierschaat gekendt, veel min haar oordeel onderworpen heeft.

De *Westind. Comp.* (dewyl sy van haar Overicheyt niet en is gedwongen satisfactie te doen) sigh by deese roovery seer wel bevindende ; slaat haare *Wolfs-claauwen* wyder op vrye Zee, in een ander *Deensch Schip*, *2^e Wapen van Gluckstadt*, en brengt het, onaangefien 't selve hier tot *Gluckstadt*, gecocht, geequieert, en met Coninckl: Vlaggen en Zee-passen, naar d' vrye rivier van *SiraLeona*, en van daar naar *Fredericks-borgh*, met syn importante ladingh voort geseylt is, meede naar d' *El Mina* ; alwaar sy, sonder eenige Schyn van Recht, *Schip en goet, acten, brieven*, en *Coninckl: Zee-passen*, onder sigh geslagen, het volck geincarcereert, haare goederen ontnoomen, en tot dienst gedwongen heeft : Hebbende onder anderen den Commies syn Stof, waar van hy sigh meende te kleeden, d' eer gehadt, al was 't geen *Babilonische Mantel*, dat het van Heussen aan syn lyf gedragen heeft ; om syn goede natuer, daarmede te kennen te geeven, als die het minste van vreemde goederen, soo hy maar attrapperen cost, niet en versmaade, maar ter contrarie, sigh daar meede vergenoegde ; den Commies heeft hy, op dat d' selve geen kleederen meer van doen mochte hebben, naar *Annebo*, om aldaar te sterven, gerelegeert ; uyt welcke Slaveny, hy niet conde verlost werden, als naar de doot van *Jasper van Heussen*, gelyck dit alles klaar te bewysen is.

Maar dat d³ *Westind: Comp.*: van d' groote ryck-gelaaden Canoo, die van Christianus-borgh met een Deensche constabel, naar Fredericks-borg vaarende, door haar bediende gerooft, en aan *Mouree* of 't Fort *Nassouw* opgebracht is, in d' Remonstrantie niets weeten wil, is niet vreemd; want 't en dient in haar craam niet, daarom hiet het oock by haar: *Si fecisti nega.*

De *Deensche Comp.*: can sulcks echter, niet alleen met beswooren documenten; maar met *van Heussen* syn eygen, aan d³ *Deensche Com-mandant*, op desselfs reclamatie, geschreeven antwoord, en heerlycke resolutie: dat namentlyck, hy d' selve niet alleen, niet restitueeren, maar al wat hy van d³ *Deensche* becoomen conde, alsoo wegh nemen wilde, becrachtigen, en bewyfen.

Oock is het valsche voorgeven wegens *Congo*, hier voor op syn plaats genoeg wederlegt; en daarentegen d' *Westind: Comp.*: haar gepleegde violentie, roof en schaade, 't despect aan de Conickl: Vlagge, als andersins gedaan, wytloopigh verclaart.

Voorwaar een sleghte excuse van d³ *Westind: Comp.*: dat haare die-naars, daar niet handt-dadigh aan souden syn geweest; 't contrarie blyckt klaar genoeg.

En slyght sy dit point aangaande, 't oude liedt; Willende *Congo* uyt het Coninckryck *Sabouw*, op *Fredericks-borgh* in het Coninckryck *Fetu*, wederom versetten.

Omstandelyck is hier voor verhaalt, in wat maniere d³ *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal*, aan *Jasper van Heussen* gebooden hebben, om met d³ *Deensche Africaansche Comp.*: in goede correspondentie en vrientfchap te leeven: Werdende daarmede, als een onwederspreeckelyck bewys, haar ingebeelde hoogheyt, en dat haar d' *Commercie* alleen soude toecomen, 't eenemaal vernietight.

En hoewel d³ *Westind: Comp.*: volgens haar schuldige plicht, hier op behoort te reflecteeren, soo is sy ter contrarie, in haar quaat doen voortgevaaren, en heeft boven de twee geroofde Scheepen, noch andere als *St. Martin* en d³ *Liefde* Anno 1659. *Fredericus* Anno 1660. *St. Martin* en d³ *Fortuna* Anno 1661, tot dry verscheyde reysen, op de *Coninckl: reede* voor *Cabo Corso* en *Fredericks-borgh*, vyantlyck met sterck cannoneeren verjaaght, en d' reede belegert; waar door d³ *Deensche Comp.*: gelyck verhaalt, groote schaade toegebracht is.

Daar

Daar en booven heeft van Heussen en syne Successeurs getracht, de Naturellen, door ongeoorloofde middelen, tot het retracteeren der gemaakte contracten te induceeren.

Alsmeede door syn (van Heussens) eygen geschreeven brieven gesocht (dato 29. November 1660. aan 't volck van 't Schip Fredericus, en dato 30. Julij 1661. aan die op het Schip St. Martin) soo wel de Capiteyns, als 't gemeen volck, door belofte, tot afval van d' *Deensche Comp.* te bewegen, gelyck met d' originalen can beweefen worden.

Oock hoe d' *Westind. Comp.*, d' *Deensche Comp.* Scheepen, *Fredericus* en *Christianus*, op d' reede van *Orsonuw*, *Arda* en 't Portugeesche Eylandt *St. Thome* vervolght heeft: En al heeft daar sy weynigh eer behaalt, so moet d' Remonstrantie echter daarmede verciert syn.

Maar hoe vyandtlyck sy de Coninckl: Forten aan *Fredericks-borgh* en *Cabo Corso*, eenige Jaaren herwaarts, te waater geblocqueert, door gedurigh cannoneeren en eenige vergeefsche atacquen, veel menschen om 't leeven brengende, d' aanvaart, Negotie en visschery, verhindert heeft.

En met wat groote violentie, sy in dit Jaar 1664, de Logie aan *Cabo Corso* geplundert, deuren en vensters ingeslagen, en een Deensche bediende genaamt *Caspar Schildt*, gevangen naar d' *El Mina* gebracht heeft:

Item hoe dat sy uyt 't *Casteel* aan *Cabo Corso*, en 't Schip den *Eendracht*, de gemelde *Logie* aan *Cabo Corso*, en principaal 't Fort *Fredericks-borgh*, op den 24, 26, 27, en 28. Marty en volgende daagen, sterck beschietende, 't selve meende te bestormen; maar door d' vigilantie en dapperheyt der *Deensche*, en d' *Naturellen*, niet sonder schimp en schaade weder moest wycken.

Dit alles is in d' Remonstrantie geheel vergeten.

En wert daar beneffens, niet eens aangeroert, dat sy sich by den Coninck van *Fetu* heeft moeten verobligeeren, de *Deensche* en d' *Engelsche* ongemolesteert te sullen laten.

'T *Casteel* aan *Cabo Corso*, comt niet d' *Westind. Comp.*, maar *Uwe Coninckl. Mayest.* proper en alleen toe:

Dewyl *Hendrick Carlos* 't selve niet heeft vercocht, noch vercoopen mogen.

Het ongeluck aan *Comany*, hebben haar bediende, op 't ambeelt van haar eygen boosheyt gesmeedt :

Djeshalven sy onbevoegt is, sodanighe violentie te pleegen, 't *Coninckl. OËtroy* valschelyck te calumnieren, scheepen en goederen te rooven, vaart en commercie te turbeeren : En als sy met haar wreede executeurs, alle boosheyt gepleegt heeft, soo wil sy noch in haar Remonstrantie, voor syne broeders, jaa als kerckmeesters, aangefien en gehouden weesen. *Maar diese kendt en coopse niet.*

Oock staat onder anderen te noteeren, de gehoorzaamheyt, en 't uytsteekende respect, welck *Jasser van Heussen*, aan syn hooge Overicheyt beweesen heeft ; mits de Deensche openbaar onder de oogen seggende, dat hy wel in d' een handt order en bevel van d' *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal*, om met d' Deensche, Vreede en Vriendtschap te onderhouden : Maar in d' ander handt een contra-mandaat, van de *Westind: Comp.* hadde, om de selve, soo veel in syn vermoogen was, te vervolgen ; daar by verseeckerende, dat sy alles souden verantwoorden, en hem schadeloos houden.

En is dit eeven die selve desobedientie, waarmede sy in de Remonstrantie, d' *Deensche Comp.* valschelyck soeckt te bekladden.

Want al cost sy dit klaar bevel, van d' *Ho: Mo: Heeren Staaten Generaal*, onder eenigh prætext, met alle winden drayen, soo can sy echter 't *Coninckl. OËtroy* niet supprimeeren, en d' *Deensche Comp.* de vrye vaart en handelinghe, op haar eygen plaatsen, onder *Coninckl.* Vlaggen en Zee-passen weeren ; noch d' *Deensche Comp.* interessenten, in *Hollanders*, even soo min als d' *Oost- en West-Ind: Comp.* interessenten, in *Deensche*, en een Natie in d' ander transformeeren.

De *Westind: Comp.* beclaagt sikh, hoewel seer onbehoorlyck, over de vyandelyckheyt der Deensche ; Want het was te wenschen, dat sy binnen d' palen van vriendtschap sikh gehouden, en haar volck niet anders gecommandeert hadde, als men van deeser syde gedaan heeft, gelyck de gegeve instructien noch sullen uytwyzen ; Soo soude d' *Deensche Comp.* onschuldigh in soo groote toegevoegde Schaade niet gebracht ; maar veel onheyl geschut, en d' commercie, geruyst en vreedelyck voortgeset syn.

Wat oock ten laaften, van d' *Deensche Commandant Joost Gramers* goede Vrienden, in *Amsterdam* soude ontdeckt syn: hoe namentlyck d' *Westind: Comp:* hem aldaar depossideeren wilde, en den *Fetussche Day Joán Chrasen* socht te vergeeven, oock dat voor Schaade en geweld, geen reparatie te verwachten was, dewyl d' *Westind: Comp:* in præjudicie van ander onderdanen gemainteneert wordt, dieshalven hy op middelen bedacht soude syn, om sikh te connen revengereen; gelyck dese vuylicheyt, in d' Remonstrantie wytlöpigh omgeroert wordt.

Dit alles acht d' *Deensche Comp:* geheel onwaardigh, sikh daarmede te bemoeyen; in haar gemoet gerufft fynde; dewyl 't haar in't minste niet aangaat, ofte bekendt is.

'T geen in d' logenachtige Remonstrantie van Calumnien en valsche beschuldigen als anders, noch mochten onaangeroert, doch niet waardigh te beantwoorden syn, wilmen niet vorder debatteren, dewyl d' onwaarheyt daar van genoeg is blykende; edoch als of men deselve stil-swygens voorby gegaan was, in't minste niet toestaan.

Het is genoeg, en contenteert men sikh, door dit afgedrongen waarachtigh *Tegenbericht*, alleen *Uwe Coninckl: Mayest:* en alle onpartydige, recht-lievende menschen, te doen sien en bespeuren, dat de onrechtvaerdige *Westind: Comp:*, wanneer men dit tegens haar *Remonstrantie* examineert, niet een *paragraphum*, soo wel daar in, als in haar voorgaande *Doleantie*, becrachticht noch beweesen heeft:

En dat ter contrarie, alles wat hier in geschreeven is, grondelyck met openbaare documenten, en eedelycke attestatie, beweesen wordt.

Soo dat d' *Geoëtroeyerde* aldergehoorsaamste *Affricaansche Comp:*, in deese alderonderdanigste hoop en confidentie leeft, *Uwe Coninckl: Mayest:* sullen de saacke daar heen aldergenadigst sien te dirigeeren, dat sy in sulcker voegen niet langer d' overgroote onbillycheyt onderworpen magh syn; noch alsoo, gelyck sy door d' ongerechtigheyt der *Westind: Comp:* vervalt, in schaaden en ongeluck leggen blyft: Maar veel meer *Conincklyck* van de voor oogen swevende onderganck gereedt, krachtigh gemainteneert, en sodanigh gerestabilieert werden moge, dat sy eyndelyck alle behoorlycke Satisfactie in effect te genieten,
en

en voortaan d' vrye Navigatie en Commercie, sonder eenige turbatie en overlact, gerust- en vreedelyck, te gebruycken heeft:

Met soo dickwils gereitereerde alderonderdanigste offerte, dat volgens *Uwe Coninckl: Mayest:* aldergenadigste dispositie, desselfs aldergehoorsaamste *Geostroyeerde Affricaansche Compagnie*, t' allen tyden neutrale richters te onderwerpen, en alles beoorlyck te bewyfen, sikh geensins ontrecken wil.

Uwe Coninckl: Mayesteyts,

alderonderdanigste en aldergehoorsaamste,

**Geostroyeerde Deensche
Affricaansche Guineesche
Compagnie.**

Gluckstadt den 18. Octobris
Anno 1664.